

महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाचा वार्षिक अहवाल

कालावधी :

एप्रिल, २०१० ते मार्च, २०११

महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाचा वार्षिक अहवाल

कालावधी :

एप्रिल, २०१० ते मार्च, २०११

सन २०१०-११ चा वार्षिक अहवाल.

महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाचा माहे एप्रिल, २०१० ते माहे मार्च, २०११ या कालावधीचा वार्षिक अहवाल सादर करण्यात येत आहे.

दि. ८ एप्रिल, २०१० रोजी डहाणू जि. ठाणे येथे दोन गटामध्ये झालेल्या दंगलीबाबतचा अहवाल पोलीस अधिक्षक, ठाणे यांच्याकडून आयोगाकडील दि. १९ एप्रिल २०१० च्या पत्रान्वये मागविण्यात आला.

दि. ९ एप्रिल, २०१० रोजी गुराफिरखाना व्यापारी असोसिएशन, फलटन रोड, गुंबई यांनी गाता रमाबाई आंबेडकर पोलीस ठाणे येथील वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक हे वेगवेगळया प्रकारे त्रास देत असल्याबाबत आयोगाकडे तक्रार दाखल केली होती. याबाबत दि. १३ एप्रिल, २०१० अन्वये मा.गृहमंत्री, महाराष्ट्र शासन यांनी पत्र पाठवून कार्यवाही करण्याची विनंती केली होती. तसेच आयोगाकडून दि. १४ मे, २०१० रोजी सुनावणी आयोजित करण्यात आली.

दि. १९ एप्रिल, २०१० रोजी मुजावर मशिद, मुजावर गल्ली, परंडा, जि. उस्मानाबाद येथे सकाळी कोणीतरी अज्ञान इसमाने मुस्लिम धर्माचा अपमान करण्याच्या उद्देशाने मेंबरवरील कुराण शरीफवर डुकराचे पिल्लू मारुन टाकून मुस्लिम समाजाचे उपासनास्थान अपवित्र करून मुस्लिम धर्मियांच्या भावना दुखावल्या आहेत. या संदर्भात दि. २४ एप्रिल, २०१० रोजी परंडा जि. उस्मानाबाद येथे मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग यांनी भेट देऊन दंगलग्रस्त भागाची पाहणी केली. तसेच जिल्हाधिकारी आणि पोलीस अधिक्षक यांचे सोबत बैठक घेऊन सविस्तर चर्चा केली. सदर घटनेचा अहवाल दि. ७ मे, २०१० च्या पत्रान्वये शिफारशीसह शासनास सादर केला.

दि. ६ मे, २०१० रोजी जिल्हाधिकारी कार्यालय, धुळे यांच्या नोटीस बोर्डवर इस्लाम धर्माची अवमानना करणारे पोस्टर लावल्यामुळे जातीय तणाव आणि दगडफेक/दंगल झाली होती. याबाबतचा अहवाल आयोगाकडील दि. ६ मे, २०१० रोजीच्या पत्रान्वये जिल्हाधिकारी आणि पोलीस अधिक्षक कार्यालयाकडून मागविण्यात आला होता.

दि. १६ मे, २०१० रोजी इचलकंरजी, जि. कोल्हापूर येथे झालेल्या जातीय तणावा बाबतचा अहवाल जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर यांच्याकडून आयोगाच्या दि. १७.५.२०१० च्या पत्रान्वये मागविण्यात आला होता.

महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या पोलीस शिपाई भरती पूर्व परिक्षा प्रशिक्षण वर्ग जिल्हास्तरावर यशस्वीरित्या राबविण्याबाबत सर्व जिल्हाधिकारी आणि सर्व पोलीस आयुक्त/पोलीस अधिक्षक यांना आयोगाकडील दि. १७ मे, २०१० च्या पत्रान्वये कळविण्यात आले.

मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली सहयाद्री राज्य अतिथीगृह, मलबार हिल, मुंबई येथे मा. पंतप्रधानाच्या नवीन १५ कलमी कार्यक्रमाबाबत आढावा बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीस मा. अध्यक्ष आणि मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग हे उपस्थित होते.

गोरेगाव, ता. माण, जि. रायगड येथे दि. ११ सप्टेंबर, २०१० रोजी गणपती आगमनाच्या वेळी दोन गटामध्ये जातीय तणाव निर्माण झाला होता. त्याबाबतचा अहवाल जिल्हाधिकारी आणि पोलीस अधिक्षक, रायगड यांच्याकडून दि. १४ सप्टेंबर, २०१० च्या पत्रान्वये मागविण्यात आला होता.

शासन पत्र, अल्पसंख्याक विकास विभाग क्र. अविवि-२०१०/प्र.क्र.४०/१०/का-९, दि. २७ सप्टेंबर, २०१० अन्वये सामाजिक न्याय विभागाच्या धर्तीवर अल्पसंख्याक समाजातील १० उमेदवांराना केंद्रिय लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षेसाठी प्रशिक्षण योजनेस मान्यता देण्यात आली.

श्री. शेख अब्दुल सलीम शे मंहमद हे आष्टी, जि. बीड येथील बसस्थानकावर पुस्तकाचे दुकान चालवत आहेत. महाराष्ट्रातील सर्व परवानाधारक दुकानांच्या परवान्याच्या नुतनीकरणासाठी न्यायालयात गेले होते. त्यानुसार करारपत्र करण्याचे मा. न्यायालयाने आदेश दिले होते. तथापि विभाग नियंत्रक, बीड यांनी जाणीवपूर्वक आष्टी येथील दुकानासाठी निवीदा मागविली होती. याबाबत आयोगाकडे तक्रार दाखल केली केली. सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने आयोगाने दि. २७ ऑगस्ट, २०१० रोजी सुनावणी आयोजित केली होती.

पेण जवळ असणाऱ्या रामवाडी येथील उपहारगृहाबाबत राज्य परिवहन महामंडळाकडून निविदा मागविण्यात आल्या होत्या. श्री. नसीम उस्मान खान, पेण जि. रायगड यांनी त्याबाबत निविदा दाखल केली होती. तथापि संबधित अधिकारी यांनी केलेल्या बेकायदेशीर वर्तनाबाबत श्री. नसीम खोत यांनी आयोगाकडे तक्रार दाखल केली होती. या संदर्भात आयोगाच्या कार्यालयात दि. २१.१२.२०१० रोजी सुनावणी आयोजित करण्यात आली होती.

दि. १६ जानेवारी २०११ रोजी वरुड, जि. अमरावती येथे मुस्लिम व हिंदु मुलांमध्ये शुल्लक वादावरुन विवाद होऊन त्यांचे पर्यावसन हिंदु-मुस्लिम दंगलीमध्ये झाले. त्याबाबतचा अहवाल आयोगाकडील दि. १८ जानेवारी २०११ रोजीच्या पत्रान्वये पोलीस अधिक्षक, अमरावती यांच्याकडून मागविण्यात आला.

मा. पंतप्रधानांचा नवीन १५ कलमी कार्यक्रम, अल्पसंख्यांक समाजाचे विविध प्रश्न व अल्पसंख्याक शिक्षकांच्या व विद्यार्थ्यांच्या विविध मागण्या या विषयाबाबत दि. १८ जानेवारी, २०११ रोजी मा.उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली त्यांच्या समिती कक्षात बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीस मा. अध्यक्ष, आणि सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग हे उपस्थित होते.

मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली दि. ११ फेब्रुवारी, २०११ रोजी सह्याद्री राज्य अतिथीगृह, मुंबई येथे अल्पसंख्याकांच्या कल्याणाकरिता मा. पंतप्रधानाच्या नवीन १५ कलमी कार्यक्रमाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्यासाती राज्यस्तरीय सनियंत्रण समितीची आढावा आयोजित करण्यात आली होती.

राज्यातील जैन समाजाला विशेष सवलत मिळण्याबाबत श्री. सुरेश पाटील, माजी महापौर, सांगली यांच्या निवेदनास अनुलक्षून मा. उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली त्यांच्या समिती कक्षात दि. २४ फेब्रुवारी, २०११ रोजी बैठक आयोजित करण्यात आली होती.

मुंब्रा, जि. ठाणे येथे बहुक्षेत्रीय विकास योजना राबविण्यासाठी हाती घ्यावयाच्या कृती संशोधन अभ्यास प्रकल्पासाठी येणाऱ्या अतिरिक्त खर्चास शासन ज्ञापन, अल्पसंख्याक विकास विभाग दि. ८ मार्च, २०११ अन्वये वित्तीय मान्यतेसह प्रशासकीय मान्यता प्रदानित केली आहे.

मा. अध्यक्ष, आणि सन्मा. सदस्य राष्ट्रीय अल्पसंख्याक आयोग, भारत सरकार, नवी दिल्ली हे दि. २ मार्च, २०११ ते दि. ६ मार्च, २०११ या कालावधीमध्ये मुंबई येथे आले होते. सदर दौऱ्यामध्ये मालेगाव दंगल पिडीतासोबत काम करणारे वकील यांचेसोबत बैठक आयोजित केली होती. तसेच

मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग आणि अपर मुख्य सचिव, अल्पसंख्याक विकास विभाग यांचेसोबत देखील बैठक आयोजित करण्यात आली होती.

जळगाव जिल्ह्यातील पहूर, ता. जामनेर येथे दि. १६ मार्च, २०११ रोजी निर्माण झालेल्या जातीय तणावा संदर्भात आयोगाने दि. १७ मार्च, २०११ च्या पत्रान्वये जिल्हाधिकारी, जळगाव यांच्याकडून अहवाल मागविण्यात आला होता.

राष्ट्रीय अल्पसंख्याक आयोग, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांनी दि. १८ मार्च, २०११ रोजी विज्ञान भवन, नवी दिल्ली येथे वार्षिक परिषद आयोजित केली होती. सदर वार्षिक परिषदेस मा. अध्यक्ष, मा. उपाध्यक्ष, सन्मा.सदस्य आणि सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग हे उपस्थित होते. सदर वार्षिक परिषदेत सच्चर समितीच्या शिफारशीबाबत करण्यात आलेल्या कार्यवाहीची सद्य:स्थिती आणि पंतप्रधानाचा नवीन १५ कलमी कार्यक्रम याबाबत आढावा घेतला.

धार्मिक दृष्टया लोकसंख्येची रचना व विभागणी, रोजगार व उद्योग क्षेत्रातील शिरकावाकरिता या भागातील लोकांना सामोऱ्या जाव्या लागणाऱ्या अडचणी, समाजाची सामाजिक व आर्थिक स्थिती, सांप्रदायिक तणावास कारणीभुत असलेले घटक, या भागातील लोकांना शासनाच्या विकास योजनांचा लाभ घेण्यात उद्‌भवणाऱ्या अडचणी इत्यादी बाबींचे शास्त्रीय सर्वेक्षण व अभ्यास करून या भागातील शैक्षणिक, सामाजिक पायाभुत सुविधा विकसित करण्यासाठी तसेच सांप्रदायिक सद्‌भाव व धार्मिक सलोखा वृध्दींगत करण्यासाठी उपाययोजना सुचविण्याकरिता राज्यात अल्पसंख्याकांचे प्राबल्य असलेल्या मुंबई उपनगरातील मालवणी (मालाड), मदनपुरा, आर्लेम (मालाड), गोवंडी, मानखूर्द, कुर्ला या भागात आखिल भारतीय स्थानिक स्वराज्य संस्था, वांद्रा (पूर्व), मुंबई मार्फत कृती संशोधन प्रकल्प हाती घेण्यास शासन ज्ञापन, अल्पसंख्याक विकास विभाग दि. २५ मार्च, २०११ अन्वये वित्तीय मान्यतेसह प्रशासकीय मान्यता प्रदानित करण्यात आली.

महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाच्या कार्यालयासाठी निर्लेखित केलेल्या वाहनाच्या बदली नवीन कार्यालयीन वाहन खरेदी करण्याचा प्रस्ताव शासनास सादर केला होता. सदर प्रस्तावास शासन ज्ञापन, अल्पसंख्याक विकास विभाग क्र.राअआ-२०११/प्र.क्र.६/११/का.९, दि. २८ मार्च, २०११ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांसाठी अल्पसंख्याक विकास विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या मोफत गणवेष वाटप योजना, अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांच्या शाळेतील उपस्थितीसाठी प्रोत्साहन भत्ता योजना, अल्पसंख्याक बहुल विद्यार्थी असणाऱ्या शाळांना पायाभुत सुविधांसाठी अनुदान योजना या योजनांचा टाटा सामाजिक विज्ञान संस्थेमार्फत अभ्यास/ मूल्यमापन करून योजनेच्या अंमलबजावणीबाबत त्रुटी असल्यास त्या दूर करण्यासाठी उपाययोजना सुचविणे इ. बाबत करावयाच्या प्रस्तावास अल्पसंख्याक विकास विभागाकडील दि. ३० मार्च, २०११ च्या शासन ज्ञापनान्वये वित्तीय मान्यतेसह प्रशासकीय मान्यता प्रदानित करण्यात आली.

अल्पसंख्याक कल्याण दिवस

केंद्र शासनाच्या सूचनेनुसार दरवर्षी १९ ते २५ नोव्हेंबर हा सप्ताह कौमी एकता सप्ताह म्हणून साजरा केला जातो. सदर कार्यक्रमाचा भाग म्हणून दि. २० नोव्हेंबर हा दिवस अल्पसंख्याक कल्याण दिन म्हणून साजरा करण्यात येतो. अल्पसंख्याक कल्याण दिवस साजरा करतांना शालेय व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना स्पर्धेत सहभागी करून एकात्मता व बंधुभाव वाढविण्यासाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे.

त्यासाठी अल्पसंख्याक कल्याण दिवस साजरा करण्याच्या कार्यक्रमांमध्ये इयत्ता ५ वी ते इयत्ता ८ वी च्या विद्यार्थी/विद्यार्थींनीकरिता **भारतातील सण** या विषयावर जिल्हा स्तरीय चित्रकला स्पर्धा, तसेच शालेय स्तरावर इयत्ता ९ वी ते इयत्ता १२ वीं च्या विद्यार्थी/विद्यार्थींनीसाठी **धर्म, शांतता आणि सामाजिक** विषयावर मराठी, हिंदी,इंग्रजी व ऊर्दू या भाषांमध्ये निबंध स्पर्धा, प्रथम वर्षे ते अंतिम वर्षे मराठी, हिंदी, इंग्रजी आणि ऊर्दू माध्यमातुन शिकणाऱ्या महाविद्यालयीन विद्यार्थी/ विद्यार्थीनीसाठी **धार्मिक सण सार्वजनिक रित्या साजरे केल्याने दंगली आणि सामाजिक अशांतता पसरते काय ?** या विषयावर स्पर्धा आयोजित करण्याबाबत सर्व जिल्हाधिकारी, सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व शिक्षणाधिकारी यांना आयोगाकडील दि. १४ ऑक्टोबर, २०११ च्या पत्रान्वये कळविण्यात आले.

अल्पसंख्याक हक्क दिवस

संयुक्त राष्ट्रानी १८ डिसेंबर, १९९२ रोजी राष्ट्रीय, वांशिक, धार्मिक आणि भाषिक अल्पसंख्याकाच्या हक्कांचा जाहीरनामा स्वीकृत करून प्रस्तुत केला आहे. त्यानुसार दरवर्षी जगभर दि. १८ डिसेंबर हा अल्पसंख्याक हक्क दिवस म्हणून साजरा केला जातो. त्यानुसार महाराष्ट्र राज्यामध्ये देखील १८ डिसेंबर हा अल्पसंख्याक हक्क दिवस म्हणून साजरा करण्याबरोबरच अल्पसंख्याकांचे हक्क, घटनेद्वारे अल्पसंख्याकांना असलेले अधिकार, देशाच्या अखंडतेसाठी आणि विकासासाठी असलेली सामाजिक सद्भावनेची गरज आणि अल्पसंख्याकांचा राष्ट्रीय विकासाच्या मुख्य प्रवाहामध्ये समावेश करण्याची आवश्यकता याबाबत कार्यक्रमाच्या माध्यमातून समाजाच्या सर्व घटकामध्ये जागृती करण्याबाबत तसेच तालुका मुख्यालयामध्ये आणि प्रत्येक पोलीस स्टेशनच्या हद्दीमध्ये कार्यक्रम आयोजित करून अल्पसंख्याकांना त्यांच्या घटनात्मक आणि कायदेशीर हक्कांबाबत जाणीव करून देणे अपेक्षित आहे त्यानुसार कार्यक्रमाचे आयोजन करण्याबाबत आयोगाकडील दि. ९ नोव्हेंबर, २०१० च्या पत्रान्वये सर्व जिल्हाधिकारी, सर्व पोलीस आयुक्त आणि सर्व पोलीस अधिक्षक यांना कळविण्यात आले होते.

दि. १९ एप्रिल, २०१० रोजी परंडा जि. उस्मानाबाद येथे घडलेल्या घटनेचा दौरा अहवाल.

दि. १९ एप्रिल, २०१० रोजी परंडा, जि. उस्मानाबाद येथील मुजावर गल्ली मस्जिद मध्ये काही समाजकंटकांनी एका डुकराचे पिल्लु विष पाजून मारुन मस्जिदमध्ये फेकले होते आणि मस्जिदची विटबंना केली होती. त्यामुळे परंडा शहरामध्ये तसेच मराठवाडयाच्या विविध भागामध्ये जनक्षोभ उसळून तणावपूर्ण परिस्थिती निर्माण झाली होती. जनक्षोभाचा उद्रेक होऊ नये यासाठी जिल्हा प्रशासनाने वेळीच खबरदारी घेतली नाही. यापूर्वी काही समाजकंटकांना काही दिवसांपूर्वीच शहरातील वातारवण दुषित करून दंगल घडविण्याचा प्रयत्न केला होता. या पार्श्वभुमीवर जिल्हा पोलिसांच्या गुप्तवार्ता विभागाने सतर्क राहून सामाजिक तणाव निर्माण करणाऱ्या घटना घडविणाऱ्याच्या हालचालीवर नजर ठेऊन वेळीच कार्यवाही करणे आवश्यक होते. तथापि दुर्देवाने पोलीस यंत्रणेने अशी कोणतीही खबरदारी घेतली नाही त्यामुळे सदर तणावाची घटना घडलेली आहे.

सदर घटना घडल्यानंतर राज्य राखीव पोलीस दलातील जवानांनी परंडा शहरातील अल्पसंख्याक समाजातील लोकांवर अनन्वित अत्याचार केले, घरामध्ये घुसून महिला, वृध्द तसेच लहान मुलांना देखील मोठया प्रमाणात मारहाण करण्यात आली. लुटालूट करण्यात आली. तसेच माजी नगराध्यक्षा राहिलेल्या महिलेस घरामध्ये घुसून मारहाण करण्यात आली ही अत्यंत गंभीर, निषेधार्ह, निंदणीय आणि गुन्हेगारी स्वरुपाची बाब आहे. पोलीसांनी केलेल्या अत्याचाराची अत्यंत गंभीरतेने नोंद घेऊन सदर बाबींची अत्युच्च पातळीवर चौकशी करणे आणि दोषी पोलीस कर्मचाऱ्यांविरुद्ध गुन्हेगारी कृत्य केल्याबाबत कायदेशीर कार्यवाही केली जाणे आवश्यक आहे.

दि. २४ एप्रिल, २०१० रोजी परंडा शहरास भेट दिल्यानंतर आणि तेथील वस्तुस्थितीची प्रत्यक्षात माहिती घेतल्यानंतर असे निदर्शनास आले आहे की, काही हिदुत्ववादी पक्ष आणि संघटनांच्या कार्यकर्त्यांनी सदरील मस्जिदमधील पवित्र कुरानाची विटंबना करण्याचे कृत्य केलेले आहे आणि त्यास एका माजी लोकप्रतिनिधीचे संरक्षण असल्यामुळे दोषीविरुद्ध कार्यवाही करण्यामध्ये पोलीस दिरंगाई करत आहेत.

दि. २४ एप्रिल, २०१० रोजी प्रत्यक्षात घेतलेल्या माहितीचा आधारे आयोग खालीलप्रमाणे शिफारस करत आहे.

(१) सदर मस्जिदेत पवित्र कुरानची विटंबना करण्याच्या बाबतीत पद्धतशीरपणे तपास करून सर्व गुन्हेगारांना तात्काळ अटक करून त्यांचे विरुद्ध मोक्का (MCOCA) कायद्याखाली त्वरित कार्यवाही करण्यात यावी.

(२) ज्या पोलीस कर्मचारी/अधिकाऱ्यांनी घरांमध्ये घुसून महिला, वृध्द, लहान मुलांवर अत्याचार केले आहेत त्याबाबतीत त्वरित उच्चस्तरीय चौकशी करून दोषी पोलीस कर्मचाऱ्याविरुद्ध गुन्हे दाखल करून कायदेशीर कार्यवाही करण्यात यावी.

(३) वारंवार अशा प्रकाराच्या घटना घडवून सामाजिक तणाव निर्माण करणाऱ्या हिंदुत्ववादी संघटनांच्या नेत्यावर कायदेशीर कार्यवाही करण्यात यावी आणि या संघटनांवर त्वरित बंदी घालण्यात यावी.

दि. १४ एप्रिल, २०१० रोजीची आयोगापुढील सुनावणी

मुसाफिरखाना व्यापारी असोसिएशन, साबुसिद्दीक मुसाफिरखाना, पलटन रोड, मुंबई यांनी वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक, श्री. संजीव कोकीळ, माता रमाबाई आंबेडकर मार्ग, पोलीस ठाणे यांच्याविरुद्ध केलेल्या तक्रारीची सुनावणी दि. १४ एप्रिल, २०१० रोजी दुपारी ३.३० वा.आयोगाच्या कार्यालयामध्ये आयोजित करण्यात आली होती. श्री. संजीव कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक, माता रमाबाई आंबेडकर मार्ग, पोलीस ठाणे यांनी सुनावणीच्या ३० मिनिटे आधी पत्र पाठवून सुनावणी पुढे ढकलण्याची विनंती केली. याबाबत आयोगाने तीव्र नाराजी व्यक्त केली. आयोगाने असे नमूद केले की, सुनावणीची तारीख आणि त्या संदर्भातील सूचना फार पूर्वी जारी केली असतांना केवळ सुनावणी न होऊ देण्याच्या उद्देशाने अशी कार्यवाही केली जाणे अत्यंत आक्षेपार्ह आहे.

मुसाफिरखाना व्यापारी असोसिएशन, साबुसिद्दीक मुसाफिरखाना, पलटन रोड, मुंबई यांच्या प्रतिनिधीनी दि. ९ एप्रिल, २०१० रोजी आयोगाकडे वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक, श्री.संदिप कोकीळ यांच्याविरुद्ध दुकाने तोडणे, व्यापाऱ्यांकडून लाच स्वरुपात पैशाची मागणी करणे, व्यापाऱ्यांच्या वखारीवर अवैधरित्या छापे मारणे आणि अवैधरित्या वखारींना सील करणे इ. तक्रारी केल्या आहेत. व्यापाऱ्यांच्या प्रतिनिधींनी अशीही तक्रार केली की, श्रीमती रहिमा शेख ऊर्फ फंटूश नावांची महिला श्री. कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक, माता रमाबाई आंबेडकर मार्ग, पोलीस ठाणे यांच्या वतीने सर्व स्टॉलधारकांकडून, सर्व फेरिवाल्यांकडून, दुकानदार आणि कामगारांकडून हप्ता वसुली करते आणि हप्त्याची रक्कम वरिष्ठ पोलीस निरिक्षकांकडे पोहचविते. तसेच हप्ता न देणाऱ्यांना गुंडाकडून मारहाण करण्यात येते व खोटया केसेस मध्ये अडकविण्याची धमकी देण्यात येते असे आयोगाच्या निदर्शनास आणले. श्री. कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक यांनी असे सांगीतले की, श्रीमती रहिमा शेख ही व्यक्ती मच्छी विक्रेत्यांची नेता आहे.

अर्जदारांनी असेही कथन केले की, मदिना इमारत सी-६ येथील श्री. मोहम्मद हुसेन यांच्या वखारीवर सील करून श्री. कोकीळ यांनी दोन कामगारांना दोन दिवस बेकायदेशीर डांबून ठेवले होते. तसेच वखारीमध्ये असलेल्या मालाची शंभर पटीने किंमत वाढवून मुल्यांकन केले जाते आणि त्यावर हप्ता मागीतला जातो.

अर्जदारांनी सुनावणी दरम्यान श्री.कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक, यांनी वसूल केलेल्या खंडणी संदर्भात सविस्तर कथन करणारे निवेदन सादर केले आहे.

अर्जदारांनी श्री. कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक यांचेविरुद्ध असा स्पष्ट आरोप केला की, श्री. कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक हे क्रॉफर्ड मार्केट जवळच न्यु बेंगाल हॉटेलमध्ये वास्तव्य करतात आणि श्रीमती रहिमा शेख ऊर्फ फंटूश ही महिला श्री. कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक यांना हप्ता वसुलीच्या रकमा क्रॉफर्ड मार्केट जवळील न्यु बेंगाल हॉटेलमध्ये नेऊन देते.

श्री. मराठे, सहाय्यक पोलीस आयुक्त, परिमंडळ-१ यांनी असे प्रतिपादन केले की, सदर बाबतीत त्यांना माहिती नसल्याने सविस्तर माहिती घेऊन अहवाल सादर करण्यात येईल. श्री. कोकीळ यांनी सुरवातीपासूनच अर्जदारांनी त्यांची प्रश्नावली द्यावी म्हणजेच मी माझ्या वकीलाशी सल्लामसलत करून त्याचे लेखी स्वरुपात उत्तर देईन अशी भुमिका घेतली.

मुंबई महानगरपालिकेचे उपायुक्त आणि सहाय्यक आयुक्त यांनी अत्यंत त्रोटक स्वरुपात अतिक्रमणे काढलेल्या तारखांची माहिती दिली.

श्री. कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक यांच्या विरुद्ध भ्रष्टाचाराच्या अत्यंत गंभीर स्वरुपाच्या तक्रारी आहेत. वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक पदावर काम करणाऱ्या अधिकाऱ्यांने अशा पध्दतीने दहशत निर्माण करणे, खंडणी वसुल करणे श्रीमती रहिमा शेख ऊर्फ फंटूश या व्यक्तीमार्फत खंडणीच्या रकमा वसुल करणे आणि न्यु बेंगाल हॉटेलमध्ये नेहमी वास्तव्य करणे आणि समाज कंटकासोबत संबंध ठेवणे, व्यापाऱ्याच्या कामगारांना बेकायदेशीररित्या डांबून ठेवणे या अत्यंत गंभीर स्वरुपाच्या तक्रारी आहेत आणि श्री. कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक यांचे वर्तन पदाला शोभणारे नाही.

आयोगाच्या कार्यालयात जमलेल्या ५०-६० अर्जदारांनी श्री. कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरिक्षक यांच्या विरुद्धच्या भ्रष्टाचाराच्या, खंडणीच्या आणि दहशत निर्माण करण्याच्या अत्यंत गंभीर स्वरुपाच्या तक्रारी केलेल्या आहेत. यावरुन सदर तक्रारी कुप्रसिध्द गुंडाविरुध्द आहेत की शासकीय कर्मचाऱ्याविरुध्द असा प्रश्न निर्माण होतो. सदर बाब शासनाच्या तसेच पोलिसांच्या जनमानसामधील प्रतिमेसाठी अत्यंत घातक आहे. यामुळे शासनाचे तसेच पोलीस दलाचे भरुन निघू शकणार नाही अशा पध्दतीचे नुकसान होणार आहे. श्री. संजीव कोकीळ यांची सुनावणी दरम्यानची वागणूक पूर्णपणे असहकाराची, पूर्णपणे उर्मटपणाचे प्रदर्शन करणारी आणि सदेह निर्माण करणारी दिसून आली. सदर अधिकाऱ्याच्या मनमानी वागणूकीमूळे शासनाची व पोलीस दलाची मोठया प्रमाणात बदनामी होत आहे. त्यामुळे अश्या प्रकारचे भ्रष्ट अधिकारी मोठया प्रमाणात जनसंपर्क असलेल्या पदावरुन त्वरीत दूर केले जाणे शासनाच्या व जनतेच्या हिताचे आहे.

उपरोक्त सर्व बाबींचा विचार करता महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग खालीलप्रमाणे शिफारस करत आहे.

शिफारस

१. श्री. संजीव कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक, माता रमाबाई आंबेडकर मार्ग, पोलीस ठाणे हे कार्यक्षेत्रामधील व्यापाऱ्यांकडून खंडणी वसूल करणाऱ्या आणि समाजकंटकासोबत सबंध ठेवणाऱ्या अधिकाऱ्यास त्वरीत निलंबन करून त्याच्या विरुध्दच्या तक्रारीची त्वरीत सखोल चौकशी करण्यात यावी.

२. श्री. संजीव कोकीळ, वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक, माता रमाबाई आंबेडकर मार्ग, पोलीस ठाणे यांच्या विरुध्दच्या सर्व तक्रारींची गुन्हे अन्वेषण विभागामार्फत (C.I.D) त्वरीत चौकशी करून सर्व दोषींविरुध्द गुन्हे दाखल करण्यात यावेत.

दि. २७ ऑगस्ट, २०१० रोजीची आयोगापुढील सुनावणी

श्री. शेख अब्दुल सलीम शे. मंहमद रा. आष्टी जि. बीड यांनी महाव्यवस्थापक, (वाहतुक), महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांच्या विरोधात महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाकडे तक्रार दाखल केली आहे. अर्जदार श्री. शेख अब्दुल सलीम शे. मंहमद यांनी त्यांच्या अर्जामध्ये खालील बाबी नमूद केल्या आहेत.

१) गेल्या ३० वर्षापासून श्री. शेख अब्दुल सलीम शे. मंहमद हे आष्टी जि. बीड येथे बस स्थानकावर पुस्तक दुकान चालवित आहेत.

२) श्री. शेख अब्दुल सलीम शे. मंहमद यांनी सन २००५ मधील उच्चतम निविदेतील रकमेप्रमाणे ऑगस्ट, २०१० पर्यंत संपूर्ण भाडे (फरक) व्याजासह रक्कम रु.६२,९०२/- (रु.बासष्ट हजार नऊशे दोन मात्र) इतकी रक्कम भरली आहे.

३) श्री. शेख यांनी महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळासोबत पुस्तक दुकानासाठी चौदा वर्षाचा करार केला होता. त्यातील फक्त पाच वर्षाचा कालावधी पूर्ण झाला असून नऊ वर्षाचा कालावधी शिल्लक असतांना महाव्यवस्थापक (वाहतूक) महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी सदर दुकानांसाठी फेर निविदा काढली आहे.

४) सन २००५ च्या निविदेमध्ये एकूण ६३ दुकानांची निविदा जाहीर प्रगटन करण्यात आले होते. त्यापैकी फक्त श्री. शेख यांच्या पुस्तक दुकानाची निविदा परत काढण्यात आलेली आहे. इतर १६ दुकाने नवीन आहेत.

५) श्री. शेख हे रु.४५०/- प्रतिमाह भाडे भरत होते परंतु सन २००५ मधील निविदेत श्री.शेख यांनी दुप्पट भाडे भरण्याचे मान्य केले होते.

अर्जदार, विभाग नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, बीड यांना परवाना नुतनीकरण करणेबाबत दि. ६ ऑगस्ट, २०१० रोजी प्रत्यक्ष भेटले असता त्यांनी श्री.शेख यांना बाकी रक्कम भरुन टाका तुमचे परवाना नुतनीकरण करण्यात येईल असे सांगीतले. सदर रक्कम रु.६२,९०२/- इतकी दि. १२ जुलै, २०१० रोजी श्री. शेख यांनी भरली आहे.

श्री. शेख यांचे प्रकरण न्यायप्रविष्ठ होते. महाराष्ट्रातील जवळपास सर्व भाडेकरु न्यायालयात गेले होते. त्या अनुषंगाने परवाना धारकांना मुदतवाढ देतांना प्रथम पाच वर्षे त्यानंतर चार वर्षे व शिल्लक पाच वर्ष मुदतीचे करारपत्र करण्यात यावेत अशा कार्यवाहीचे आदेश न्यायालयाने विभाग नियंत्रक यांना दिले होते. असे असतांनाही महाव्यवस्थापक (वाहतूक) यांनी पुन्हा निविदा काढली असल्याची तक्रार श्री. शेख यांनी केली आहे.

सदर बाबतीत महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाकडे दि. २७ ऑगस्ट, २०१० रोजी दु.४.३० वा. सुनावणी आयोजित करण्यात आली होती.

सदर सुनावणीसाठी अर्जदार श्री. शेख अब्दुल सलीम शे. मंहमद आणि महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या वतीने कॅप्टन व्ही.व्ही.रत्नपारखी, महाव्यवस्थापक आणि श्री.एस.पी.जोशी डी.टी.ओ. हे उपस्थित होते. महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या वतीने कॅप्टन व्ही.व्ही.रत्नपारखी, महाव्यवस्थापक यांनी खालील म्हणणे मांडले.

श्री. शेख आणि त्याच्या सोबत अन्य काही दुकानदार न्यायालयात गेले होते. सदर निविदाकारांची याचिका दिवाणी न्यायाधीश (क.स्तर), आष्टी, जि. बीड या न्यायालयाने फेटाळली आहे. त्यानंतर

सदर निविदाकार जिल्हा व सत्र न्यायालय, बीड या न्यायालयात गेले. त्यावेळी न्यायालयाने सदर ६३ दुकानदारांना मुदतवाढ देण्याबाबत आदेशित केले होते. त्यानुसार सदर निविदाधारांना पाच वर्षाची मुदतवाढ देण्यात आली असून सदर दुकानाचा पाच वर्षाचा कालावधी संपुष्टात आल्याने नवीन निविदा काढण्यात आली आहे.

मात्र सदर ६३ दुकानदारांसोबत १४ वर्षाचा करार टप्याटप्याने करण्याबाबत न्यायालयाने आदेशित केले होते. सदर करारापैकीही श्री. शेख यांच्या दुकानाची पाच वर्षाची मुदत संपुष्टात आली असून उर्वरित नऊ वर्षे शिल्लक असतांना आणि त्यांनी सर्व रक्कम (फरकासह) भरली असतांना त्यांच्या दुकानाला मुदतवाढ न देता ६३ दुकानदारापैकी फक्त श्री.शेख यांच्याच दुकानाची निविदा का काढण्यात आली याबाबत आयोगाकडून महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाकडे स्पष्टीकरण मागण्यात आले असता याबाबत कोणताही खुलासा महामंडळाकडून करण्यात आलेला नाही. यावरुन सदर प्रकरणी खालील बाबतीत निष्कर्ष काढणे आवश्यक आहे.

(१) आष्टी, जि.बीड येथील दुकानासाठीच निविदा प्रक्रिया हेतुपुरस्सरपणे करण्यात आली आहे ?

(२) आष्टी, जि. बीड व्यतिरिक्त अन्य दुसऱ्या ६२ दुकानांना मुदत संपल्यावर निविदा काढण्यात आल्या का ?

(३) निविदा प्रक्रिया संदर्भातील न्यायालयाच्या आदेशाचा भंग झाला आहे का ?

(४) हेतुपुरस्सरपणे अर्जदारासोबत भेदभाव केला जात आहे काय ?

अर्जदारांनी उपस्थित केलेले मुद्दे व महामंडळामार्फत मांडण्यात आलेली बाजू विचारात घेता निविदा सादर झाल्यानंतर अवलबंविण्यात आलेली प्रक्रिया सदोष स्वरुपाची असल्याने सकृतदर्शनी दिसून येते. अर्जदारांकडून सन २००५ मधील उच्चत्तम निविदेतील रकमेप्रमाणे ऑगस्ट, २०१० पर्यंत संपूर्ण भाडे (फरक) व्याजासह रक्कम रु. ६२,९०२/- (रु. बासष्ट हजार नऊशे दोन मात्र) इतकी रक्कम भरली गेली असतांना मुदतवाढ न देता सदर दुकानासाठी फेरनिविदा काढण्यात आली आहे. फक्त एकाच दुकानासाठी फेरनिविदा काढण्यात आली आहे.

यावरून सदर बाबतीत हेतूपुरस्सरपणे अर्जदारास काम मिळण्यापासून वंचित ठेऊन डावलले जात असल्याचे दिसून येते.

सदर बाबतीत अर्जदारासोबत भेदभाव केला जात असल्याचे सकृतदर्शनी दिसून येते. शासनाच्या मालकीच्या महामंडळाकडून अल्पसंख्याक समाजातील निविदाकाराबाबत अशी भेदभावाची भुमिका घेऊन हेतूपुरस्सरपणे मुदतवाढ न देता फेरनिविदा काढणे अत्यंत अयोग्य, बेजबाबदारपणाचे दर्शन घडविणारी आणि अर्जदाराच्या उपजिवीकेचे साधन हिरावून घेणारी आहे. तसेच अधिकारांचा दुरुपयोग करणारी आहे. सद्य:परिस्थितीत महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग पुढील प्रमाणे अंतरित आदेश पारित करीत आहे :—

आदेश

(१) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी आष्टी, जि. बीड येथील पुस्तकांच्या दुकानासाठी फेरनिविदा संदर्भात ३० दिवसात Reasoned Order पारित करून त्याची प्रत अर्जदारास द्यावी आणि त्याविरुद्ध दाद मागण्याची संधी अर्जदारास द्यावी.

(२) महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाने सदर निविदा प्रक्रिया थांबवून श्री.शेख यांच्या दुकानाला मुदतवाढ देण्याबाबत दि. १५ ऑक्टोबर, २०१० पर्यंत कार्यवाही करावी.

दि. १ नोव्हेंबर, २०१० रोजीची सुनावणी

श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव पो. वाहोली यांनी आयोगाकडे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांच्या विरोधात आयोगाकडे तक्रार केली आहे.

श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव पो. वाहोली, ता. कल्याण, जि. ठाणे येथे मुख्याध्यापक, उच्चश्रेणी या पदावर कार्यरत होते. श्री. पिंजारी यांचे ठाणे जिल्हा परिषदेच्या अधिकाऱ्यांनी जाणूनबुजून १९९६ च्या लोकसभेच्या सार्वत्रिक निवडणुकीच्या कालावधीमध्ये बदली केली. त्यामुळे मानसिक संतुलन बिघडल्याने श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव, पो. वाहोली हे वैद्यकीय रजेवर गेले त्यामुळे १५ महिन्याच्या रजेच्या कालावधीमधील वेतन श्री. पिंजारी यांना अदा करण्यात आले नसून रु.१५,०००/- (रु. पंधरा हजार मात्र) फंडामध्ये जमा करण्यात आले नाहीत. वारंवार पत्र व्यवहार करून देखील कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. सदर रक्कम अदा करण्याबाबत न्यायालयाने आदेश दिले असतांना अद्याप पावेतोही सदर विभागातील अधिकारी कोणतीही कार्यवाही करत नसल्याने सदर प्रकरणावर तात्काळ कार्यवाही करण्याबाबत श्री. पिंजारी यांनी आयोगाकडे पाठविलेल्या पत्रामध्ये नमूद केले आहे.

आयोगाकडील पत्र क्र. राअआ/ब.वे./१६६९/२००९, दि. २३ सप्टेंबर, २००९ अन्वये मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांना सदर प्रकरणाची चौकशी करून कार्यवाही करण्याबाबत कळविण्यात आले होते.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांच्याकडून जा.क्र.ठाजिप/शिक्षण/ वाशि/आस्था-५/३१७, दि. ६ जानेवारी, २०१० अन्वये सदर बाबतचा अहवाल प्राप्त झाला आहे.

श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, ता. कल्याण यांची आदेश क्र.पसक/ शिक्षण/वशी/६७२, दि. १० मे, १९९६ रोजी प्रशासकीय कारणास्तव वसत शेलवली येथून सांगोडा शाळेवर बदली करण्यात आली होती. श्री. पिंजारी यांना सुट्टीच्या कालावधीमध्ये बदली आदेश जिल्हा परिषद शाळा वसत शेलवली येथील प्रभारी मुख्याध्यापिका यांनी दि. १२ मे, १९९६ रोजी दिला असता त्यांनी बदली आदेश स्वीकारला नाही व दि. १९ ऑगस्ट, १९९६ पासून रजेचा अर्ज दिला. सदर अर्जात वैद्यकीय रजेवर जात असून हजर होताच अनफिट व फिट प्रमाणपत्र सादर करील असे नमूद केले होते. तसेच अर्जामध्ये रजेचा निश्चित कालावधी नमूद केला नसल्याचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांच्या अहवालामध्ये नमूद केले आहे.

श्री. पिंजारी यांनी वैद्यकीय प्रमाणपत्र सादर न केल्याने त्यांचा दि. १९ ऑगस्ट,१९९६ ते दि. २० ऑगस्ट, १९९७ हा कालावधी असाधारण रजा ग्राह्य धरणेत आला आहे.

श्री. पिंजारी यांनी सदर कालावधीमध्ये अध्यापनाचे काम न केल्याने त्यांना सदर कालावधीचे वेतन देय होत नसून त्यांची सदर कालावधीची रजा (विनावेतन व भत्ते) मंजूर करण्यात आली असल्याचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांनी अहवालामध्ये नमूद केले आहे. श्री. पिंजारी यांच्या रजेचे आदेश मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांनी कायम केलेले आहेत. त्यामुळे श्री.पिंजारी यांना वेतन अदा करण्याचा प्रश्नच उद्‌भवत नसल्याचे सदर अहवालात नमूद केले आहे.

श्री. पिंजारी यांचे बदली आदेश दि. १० मे, १९९६ रोजी काढण्यात आले होते. दि. ८ मे, १९९६ रोजी लोकसभेची निवडणूक प्रक्रिया पूर्ण झाली होती त्यामुळे आचारसंहिता भंग होण्याचे कोणतेही कारण नाही. तसेच बदली आदेश श्री. पिंजारी यांना दि. १० मे, १९९६ रोजी बजावण्यासाठी पाठविण्यात आला असता त्यांनी तो स्वीकारला नाही. त्यावेळी कोणतीही आचारसंहिता लागू नव्हती. श्री. पिंजारी यांनी बदली आदेश हस्तदेय व पोस्टाने दोन्हीही प्रकारे स्वीकारला नाही. तसेच मा. उच्च न्यायालयाचे निर्णयानुसार देय असलेली ५ व्या वेतन आयोगाच्या फरकाची रक्कम रु.२८,१८६/- चलनाने जमा करण्यात आली असल्याचे सदर अहवालामध्ये नमूद करण्यात आले आहे.

अर्जदाराचे म्हणणे आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांचा अहवाल पाहता खालील बाबी स्पष्ट होणे आवश्यक आहे :—

(१) श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांची वसत शेलवली येथून सांगोडा येथे बदली केल्याने आचारसंहितेचा भंग झाला आहे काय ?

(२) श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांची बदली करण्यास गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती, कल्याण हे सक्षम आहेत काय ?

(३) श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांचा दि. १९ ऑगस्ट, १९९६ चा रजेचा अर्ज वैध आहे काय ?

(४) श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांचे दि. १९ ऑगस्ट, १९९६ ते दि. २० ऑगस्ट १९९७ या कालावधीचे रजा मंजुरीचे आदेश योग्य आहेत काय ?

(५) श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांच्या पाचव्या वेतन आयोगाच्या फरकाची रक्कम कमी जमा करण्यात आलेली आहे काय ?

(६) श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांचे पदोन्नतीचे आदेश त्यांना हेतुपुरस्सर विलंबाने देण्यात आले आहेत काय ?

(७) श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांच्या प्रकरणाकडे हेतुपुरस्सपणे दुर्लक्ष करून जाणीवपूर्वक भेदभावाची वागणूक देऊन त्यांना त्रास देण्यात आले आहे काय ?

श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव यांनी सादर केलेला अर्ज आणि त्यासोबतची कागदपत्रे पाहता आचारसंहितेचा कालावधी दि. १३ मार्च, १९९६ ते दि. १४ मे, १९९६ हा दिसून येतो. श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव, यांची बदली आदेश क्र.पसंक/शिक्षण आस्था/ वशी ६७२, दि. १० मे, १९९६ अन्वये करण्यात आलेली आहे. बदली आदेशाच्या तारखेस ठाणे जिल्ह्यामध्ये लोकसभेच्या निवडणुकीसंदर्भातील मतदान पार पडले असले तरी आचारसंहिता उठविण्यात आलेली नव्हती आणि सदर बदलीस मा. जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा निवडणूक निर्णय अधिकारी यांची मान्यता घेणे आवश्यक होते. श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांची वसत शेलवली येथून सांगोडा येथील बदली करण्यात आलेले आदेश क्र.पसंक/शिक्षण आस्था/ वशी ६७२, दि. १० मे, १९९६ हे बेकायदेशीर ठरतात. तसेच निवडणूक संदर्भातील आदर्श आचारसंहितेचा भंग करणारे ठरतात. सदरील बदली आदेश गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती यांनी काढलेले आहेत. सदर आदेश मुख्य

कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या स्वाक्षरीने किंवा मान्यतेने काढले जाणे आवश्यक आहे. सदर बाबतीत सक्षम प्राधिकाऱ्याने बदली आदेश काढल्याचे दिसून येत नाही. त्यामुळे देखील बदली आदेश बेकायदेशीर ठरतात.

श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांनी दि. १० सप्टेंबर १९९६ रोजी कार्यालयास अर्ज सादर करून खालीलप्रमाणे कळविले होते :—

मी विनंती अर्ज करतो की, माझी बदली कारणाशिवाय दि. १० मे १९९६ रोजी झालेली असून सदर आदेश हा आचारसंहिताच्या कालावधीत झालेला आहे. या संबंधी मा. गटशिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती, कल्याण यांच्या अनेक वेळा भेटी घेतल्या परंतु त्यांनी आजपर्यंत मला सदर आदेश रद्द करतो असे तोंडी सांगून ही आदेश रद्द केलेला नाही. त्यानंतर मी विनंती अर्ज ही दिला. तरीही त्यांनी दाद घेतली नाही. मला यातून असे दिसले की, ते आकस ठेवून माझ्यावर कार्यवाही करीत आहेत. मला न्याय मिळावा ही विनंती.

आजपर्यंत सेवेत माझी कोणतीही तक्रार अथवा चूक नसतांना मला हा त्रास सहन करावा लागत आहे. तरी माझ्या विनंती अर्जाचा सहानुभूतीपूर्वक विचारात घेऊन मला सदर आदेश रद्द होण्यास व सदर कालावधीतील थकीत वेतनाची तरतूद मिळवून न्याय दयावा ही विनंती.

अर्जदार श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांनी त्यांच्या बदली संदर्भातील गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती, कल्याण यांच्याकडे दि. २ सप्टेंबर, १९९६ च्या अर्जान्वये तसेच मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांच्याकडे दि. १५ मे, १९९६ दि. १० सप्टेंबर, १९९६ च्या अर्जान्वये तक्रार केली होती. तसेच त्यापूर्वी दि. २२ डिसेंबर, १९९५ च्या अर्जान्वये देखील तक्रार केली होती. सदर बाबतीत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, यांच्या स्तरावरुन कोणतीही कार्यवाही केली असल्याचे अहवालावरुन दिसून येत नाही. अर्जदारास गट शिक्षणाधिकारी श्री.यु.के.डोंगरे, आणि श्री. कांबळे, लिपिक यांनी निलंबीत करण्याची धमकी दिल्याची गंभीर स्वरुपाची तक्रार असून देखील सदर बाबतीत कोणत्याही प्रकारची कार्यवाही न करणे ही बाब संशयास्पद तसेच गुन्हेगारी स्वरुपाची कृत्ये करणाऱ्या अधिकारी कर्मचाऱ्यांना पाठीशी घालून संरक्षण देणारी आहे आणि अर्जदारावर अन्याय करणारी आहे.

अर्जदार श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा, दहागाव यांनी दि. १९ ऑगरट, १९९६ रोजी कार्यालयामध्ये रजेचा अर्ज दाखल केला होता. रादर अर्जावर तात्काळ रजा मंजूर करण्याची अथवा नामंजूर करण्याची कार्यवाही सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून केली जाणे आवश्यक होते. तसेच आवश्यकतेनुसार अर्जदारास वैद्यकीय मंडळाकडे तपासणीसाठी पाठविले जाणे आवश्यक होते. तथापि अर्जदार प्रदिर्घ काळ रजेवर असतांनाही सक्षम प्राधिकाऱ्याने अर्जदाराच्या रजा संदर्भात कोणताही निर्णय घेता नाही बाब प्रशासकीय कर्तव्यांमध्ये हेतुपरस्सर दुर्लक्ष करणारी, जाणीव पूर्वक निर्णय न घेऊन अर्जदाराची आर्थिक कुचंबणा करणारी आणि अर्जदारास हेतुपुरस्सर त्रास देणारी ठरते. तसेच सदर बाब कर्तव्यच्युतीमध्ये मोडते. सदर बाब अत्यंत गंभीर आहे. श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव यांच्या रजा मंजुरी संदर्भात वेळीच निर्णय घेण्याचे सक्षम प्राधिकाऱ्याने अक्षम्य चूक केलेली असल्याने तद्नंतर अर्जदाराच्या अनुपस्थितीच्या कालावधीबाबत पारित केलेले आदेश हे अर्जदारास त्रास देण्याच्या उद्देशाने काढले गेले असल्याचे मानण्यास तसेच सदरील आदेश पश्चातबुध्दीने काढले गेले आहेत असे मानण्यास वाव आहे.

त्यामुळे श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव यांच्या दि. १९ ऑगस्ट, १९९६ ते दि. २० ऑगस्ट, १९९७ या अनुपस्थितीच्या कालावधी संदर्भातील आदेशाचे

पुनर्विलोकन होणे आवश्यक ठरते. अर्जदाराच्या रजा खात्यामध्ये पर्याप्त रजा शिल्लक असल्यास अर्जदाराच्या अनुपस्थितीचा कालावधी सदरील रजा मंजूर करून नियमित करता येऊ शकेल. तसेच अर्जदाराने आयोगाच्या निदर्शनास आणल्यानंतर जर काही कर्मचाऱ्याच्या रजा leave not due मंजूर करून नियमित करण्यात आल्या असतील तर त्याचप्रमाणे अर्जदाराची रजा नियमित केली जाणे आवश्यक आहे. अन्यथा काही कर्मचाऱ्यांना वेगळी वागणूक देण्याची सक्षम प्राधिकाऱ्याची सदरील कृती भेदभावपूर्ण ठरते. त्यामुळे श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव यांच्या अनुपस्थिती कालावधीसंदर्भात मंजूर करण्यात आलेले असाधारण रजेचे आदेश अयोग्य, अवैध आणि न्यायाच्या तत्वाचे भंग करणारे ठरतात. सदर बाबतीत सकारात्मक दृष्टीकोन ठेऊन पुन्हा आदेश पारित केले जाणे आवश्यक आहे.

सकृतदर्शनी असे दिसून येते की, अर्जदाराच्या दि. १९ ऑगस्ट, १९९६ ते दि. २० ऑगस्ट, १९९७ या अनुपस्थितीच्या कालावधीचे नियमन करण्याचे आदेश चुकीच्या पध्दतीने काढले गेले असल्याने अर्जदारास सदर कालावधी करिता पाचव्या वेतन आयोगानुसार वेतन फरकाची रक्कम अदा होण्यामध्ये तफावत निर्माण झाली आहे. अनुपस्थिती कालावधी संदर्भातील आदेश दुरुस्त गेले गेल्यास सदर तफावत देखील दूर होऊ शकेल आणि अर्जदाराचे आर्थिक नुकसान होणार नाही.

श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव यांचे पुढील पदावरील पदोन्नतीचे आदेश गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती, कल्याण यांच्या कार्यालयात दि. ८ एप्रिल, २००९ रोजी प्राप्त झाले आणि गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती कल्याण यांनी श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव यांच्या पदोन्नतीचे आदेश दि. २३ जुलै, २००९ रोजी जारी केले यावरून गट शिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती, कल्याण आणि त्यांच्या कार्यालयातील संबंधित कर्मचाऱ्यांनी हेतुत: पदोन्नती आदेश अर्जदारास दिले नसल्याचे सकृतदर्शनी दिसून येते. सदरील बाब अर्जदाराचे न्याय्य हक्क डावलणारी, अत्यंत गंभीर, गुन्हेगारी स्वरुपाची, भेदभावाची वागणूक देणारी आहे. सदर अधिकारी कर्मचारी यांनी संगनमताने अल्पसंख्याक समाजाच्या कर्मचाऱ्यास पदोन्नतीचे लाभ घेण्यापासून वंचित ठेवलेले आहे. त्यामुळे त्यांच्या विरुद्ध सक्षम प्राधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी गुन्हा दाखल करून तसेच विभागीय चौकशी करून वेळीच कार्यवाही करणे आवश्यक होते. मात्र तसे न करता सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी गुन्हेगारी वृत्तीच्या अधिकारी आणि कर्मचारी यांना संरक्षण देऊन अर्जदारावर केलेल्या अन्यायावर पांघरुण घालण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. ही अतिशय गंभीर बाब आहे. श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव यांना पदोन्नतीच्या आदेशाच्या मूळ दिनाकांपासून पदोन्नतीचे सर्व लाभ दिले जाणे आवश्यक आहे.

सदर प्रकरणाची सर्व पार्श्वभूमी पाहता सदर प्रकरणामध्ये अर्जदारास हेतूपुरस्सरपणे भेदभावपूर्ण वागणूक दिली गेली असल्याचे आणि जाणिवपूर्वक अर्जदारावर अन्याय केला गेला असल्याचे दिसून येत आहे. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे तसेच शिक्षणाधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे, यांनी देखील सदर प्रकरणाकडे न्यायबुध्दीने न पाहता अन्याय करणाऱ्या अधिकाऱ्यांना पाठीशी घालून अर्जदारासोबत अन्याय आणि भेदभाव केला असल्याचे स्पष्टपणे दिसून येते. याद्वारे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे तसेच शिक्षणाधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे, यांनी भारतीय राज्य घटनेतील मुलभूत हक्कांचा आणि विशेषत: भारतीय राज्य घटनेतील कलम १४ आणि १६ चा भंग केला असल्याचे स्पष्टपणे दिसून येते.

वरील विवेचन पाहता आयोग खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे.

आदेश

(१) श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव यांची जिल्हा परिषद शाळा, वसत शेलवली येथून जिल्हा परिषद शाळा सांगोडा येथे बदली करण्यासंदर्भात पारित करण्यात आलेले आदेश आचारसंहिता लागू असलेल्या कालावधीमध्ये काढले असल्याने निवडणूक आचारसंहितेचा भंग करणारे आणि बेकायदेशीर ठरतात.

(२) श्री. काळूभाई शेखलाल पिंजारी, मुख्याध्यापक, जिल्हा परिषद शाळा दहागाव यांच्या रजे संदर्भातील आदेश योग्य पद्धतीने काढले गेले नसल्याने तसेच पश्चात बुध्दीने काढले गेले असल्याने सदर आदेश रद्द करून श्री. पिंजारी काळूभाई शेखलाल यांच्या रजा अर्जाबाबत पंचायत समिती मुरबाड अंतर्गत श्री. निंबाळकर, धसई-बीट आणि श्री. खंबायत, मुरबाड बीट यांच्या प्रकरणाप्रमाणे फेरविचार करण्यात यावा आणि फेर आदेश काढण्यात यावेत.

(३) श्री. पिंजारी काळूभाई शेखलाल यांच्या अनुपस्थिती कालावधीबाबत निर्णय झाल्यानंतर श्री. श्री. पिंजारी काळूभाई शेखलाल यांच्या पाचव्या वेतन आयोगाप्रमाणे तसेच सहाव्या वेतन आयोगाप्रमाणे वेतन निश्चिती करून फरकाच्या रकमा तात्काळ अदा करण्यात याव्यात.

(४) श्री. पिंजारी काळूभाई शेखलाल यांच्या पदोन्नतीचे आदेश तात्काळ देण्याच्या कर्तव्यामध्ये कसूर केलेल्या अधिकारी आणि कर्मचारी यांच्या विरुद्ध तात्काळ कायदेशीर कार्यवाही करण्यात यावी आणि जबाबदारी निश्चित करून विभागीय चौकशी करण्यात यावी. तसेच त्यांच्या गोपनीय अभिलेख्यांमध्ये प्रतिकुल शेरे नोंदविण्यात यावेत.

(५) सदर बाबतीतील सर्व कार्यवाही ३० दिवसांमध्ये पूर्ण करून त्या संदर्भातील अहवाल महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगास विनाविलंब सादर करण्यात यावा.

(६) खर्चाबाबत कोणतेही आदेश नाहीत.

श्री. नसीम उस्मान खोत, शिवाजी चौक, मु.पो. पेण यांच्या तक्रारीवरील सुनावणी दि. २१ डिसेंबर, २०१०

रामवाडी जि. रायगड येथील बस स्थानकावरील उपाहारगृहासंदर्भात महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी मागविलेल्या निविदेबाबत श्री. नसीम उस्मान खोत, शिवाजी चौक, पेण यांनी श्री. बच्छाव, महाव्यवस्थापक, (वाहतुक) महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ यांच्या विरोधात महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाकडे तक्रार केली होती.

रामवाडी जि. रायगड येथील बस स्थानकावरील उपाहारगृहासंदर्भातील महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाने मागविलेली निविदा दि. ४ नोव्हेंबर, २००९ रोजी उघडण्यात आल्या होत्या आणि दि. १७ डिसेंबर, २००९ रोजी विभागीय छाननी समितीने श्री. नसीम खोत यांना सुनावणीसाठी बोलाविले होते. तद्नंतर श्री. बच्छाव, महाव्यवस्थापक, (वाहतूक) महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ यांनी अर्जदार श्री. नसीम खोत आणि अन्य निविदाकारास निविदेच्या देकारासाठी रक्कम नव्याने वाढवून बंद पाकीटामध्ये देणेबाबत सूचित केले. अर्जदार श्री. नसीम खोत यांनी सदर बाबतीत लेखी पत्र मागितल्यानंतर श्री. बच्छाव, महाव्यवस्थापक, (वाहतूक) महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ यांनी असे पत्र देण्यास असमर्थता व्यक्त केली.

अर्जदाराच्या तक्रारी संदर्भात महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाने दि. २७ ऑगस्ट, २०१० रोजी सुनावणी आयोजित केली होती. सदर सुनावणीसाठी अर्जदार श्री. नसीम खोत आणि महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाच्या वतीने श्री. व्ही.व्ही. रत्नपारखी, महाव्यवस्थापक आणि श्री. एस.पी. जोशी, डी.टी.ओ. मुख्य कार्यालय हे उपस्थित होते.

दि. २७ ऑगस्ट, २०१० रोजीच्या सुनावणीदरम्यान महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाकडून सदर बाबतीतील सविस्तर अहवाल दाखल करण्यात आलेला नव्हता. तसेच स्थायी आदेशाची प्रत दाखल करण्यात आलेली नव्हती. निविदा दि. ४ नोव्हेंबर, २००९ रोजी निविदा उघडण्यात आल्यापासून सुनावणीच्या दिनांकापर्यंत जवळजवळ १० महिन्याचा कालावधी लोटून देखील काहीही निर्णय घेण्यात आलेला नव्हता. त्यामुळे हेतुपुरस्सरपणे कालापव्यय करून जास्त देकार देणाऱ्या निविदाकाराला काम मिळण्यापासून वंचित ठेवून डावलले जात असल्याचे दिसून आल्याने आणि सकृतदर्शनी अर्जदारासोबत भेदभाव केला जात असल्याने आयोगाने खालीलप्रमाणे अंतरिम आदेश पारित केले होते.

(१) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ यांनी रामवाडी बस स्थानकावरील उपाहारगृहाच्या निविदा संदर्भात ३० दिवसात Reasoned order पारित करून त्याची प्रत अर्जदारास उपलब्ध करून द्यावी आणि त्या विरुद्ध दाद मागण्याची संधी द्यावी.

(२) महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाने तद्नंतर व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ यांचे आदेश अर्जदाराचे म्हणणे आणि महामंडळाचे म्हणणे संबंधित कागदपत्रांच्या प्रतीसह आयोगाकडे दि. १५ ऑक्टोबर, २०१० पर्यंत सादर करावे. महामंडळाचे सविस्तर म्हणणे सादर झाल्यानंतर सदर बाबतीत पुढील सुनावणी आयोजित करण्यात यावी.

आयोगाच्या आदेशा संदर्भात महाव्यवस्थापक, (वाहतूक) महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ यांनी आयोगाकडे दि. २९ नोव्हेंबर, २०१० रोजी प्राप्त झालेल्या पत्र क्र. राप/वाह/ वाआ/ ७२०१, दि. १८ नोव्हेंबर, २०१० अन्वये आयोगास खालीलप्रमाणे कळविले आहे.

विभाग नियंत्रक, रायगड यांनी मागविलेली निविदा सुचना क्र.३/२००९ रद्दबातल करण्यात आलेली आहे. तसेच या आस्थापनेकरिता म्हणजेच रामवाडी बसस्थानकावरील उपाहारगृहासाठी फेर निविदा काढण्याच्या सुचना दिलेल्या आहेत. या संदर्भात श्री. खोत यांना विभाग नियंत्रक, रायगड यांनी त्यांचे पत्र क्र. ५४२, दि. ९ ऑक्टोंबर, २०१० नुसार कळविले आहे. सदर पत्राची छायांकित प्रत सोबत देण्यात येत आहे.

अर्जदाराचे म्हणणे/तक्रार आणि महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाचा अहवाल पाहता खालील प्रश्नांची उत्तरे स्पष्ट होणे आवश्यक आहे.

(१) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी रामवाडी स्थानकावरील उपाहारगृहासंदर्भातील निविदेबाबत निर्णय घेतांना सकारण आदेश (reasoned order) पारित केले आहेत काय ?

(२) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी अर्जदार श्री.नसीम खोत यांना सकारण आदेशांबाबत (reasoned order) दाद मागण्याची संधी आहे काय ?

(३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी नैसर्गीक न्याय तत्वांचा अवलंब केला आहे काय ?

(४) अर्जदार श्री. नसीम खोत यांनी रामवाडी बस स्थानकावरील उपाहारगृहाचे काम मिळण्यासाठी सादर केलेल्या निविदेबाबत निर्णय घेतांना श्री. नसीम खोत यांचेवर अन्याय झाला आहे काय ? तसेच श्री. नसीम खोत यांच्याशी भेदभाव झाला आहे काय ?

(५) महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या व्यवस्थापनाने घेतलेला फेरनिविदा काढण्याचा निर्णय न्यायोचित आहे काय ?

आयोगाने सदर बाबतीत अत्यंत सुस्पष्ट आदेश पारित करून व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांना ३० दिवसात reasoned order पारित करून त्या संदर्भात अर्जदार श्री. नसीम खोत यांना दाद मागण्याची संधी देण्याबाबत आणि व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांचे आदेश व त्यावर श्री. नसीम खोत अर्जदार यांचे म्हणणे आणि महामंडळाचे म्हणणे दि. १५ ऑक्टोंबर, २०१० पर्यंत सादर करण्याबाबत सुचित केले होते. तथापि व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी आयोगाच्या निर्देशानुसार कार्यवाही केलेली नाही. निविदा प्रक्रिया रद्द करण्यापूर्वी नैसर्गिक न्यायाच्या तत्वांचा अवलंब केला जाणे आणि उच्चतम देकार देणाऱ्या निविदाकारास निविदा रद्द केल्याबाबत सकारण कळविले जाणे आणि त्यांचे म्हणणे ऐकून घेणे उचित ठरले असले. तथापि व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी अशी कार्यवाही केलेली नाही. नैसर्गिक न्यायाच्या तत्वांचा पुर्णपणे भंग करून अर्जदाराच्या न्याय्य हक्काची पायमल्ली केली आहे आणि अधिकाराचा दुरुपयोग करून निविदा रद्द केली आहे असे आयोगाचे मत झाले आहे.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाने स्थायी आदेश क्र. ११९९, दि. ३ मार्च, २००८ च्या परिच्छेद क्र. ५ मध्ये निविदाद्वारे परवाना धारकाची निवड करण्याची कार्यपध्दती विहित केली आहे.

सदर पध्दतीमध्ये परवाना धारकाची निवड करण्याचे अधिकार आणि निविदा अर्जांची छाननी करून करावयाची कार्यवाही याबाबत कार्यपध्दती विहित केलेली असून प्रत्येक बाबीसाठी कालमर्यादा ठरवून देण्यात आली आहे.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी निविदा उघडण्यापासून ते रद्द करण्यापर्यंत १० ते ११ महिन्याचा कालावधी लावला आहे या कालावधीमध्ये अर्जदाराची मोठी रक्कम महामंडळाकडे अडकवून ठेवण्यात आली आहे. निविदेसंदर्भात निर्णय घेण्यास लावण्यात आलेल्या प्रदिर्घ कालावधीवरुनच महामंडळाचे व्यवस्थापन अर्जदार श्री. नसीम खोत यांच्यासोबत हेतुपुरस्सर भेदभावपूर्ण वागणूक दिल्याचे आणि अर्जदारास हेतुपुरस्सरपणे काम दिले नसल्याचे स्पष्टपणे दिसून येते. सदर बाब भारतीय संविधानातील मुलभूत हक्कांची पायमल्ली करणारी आहे. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ आणि महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळामधील इतर अधिकाऱ्यांनी अर्जदार श्री.खोत यांच्यासोबत भेदभावपूर्ण वागणूक दाखवून त्यांना रामवाडी बस थांब्यावरील उपाहारगृहासंदर्भातील निविदा मिळण्यापासून वंचित ठेवले आहे आणि अर्जदाराच्या मुलभूत हक्कांची पायमल्ली केली आहे हे यावरुन सिध्द होत आहे.

निविदा मागविल्यानंतर त्याद्वारे प्राप्त दर स्वीकारणे किंवा नाकारणे याबाबतीतील निर्णय त्वरित घेतला जाणे अपेक्षित आहे. स्थायी आदेशामध्ये तरतूद नसतांना निविदाकराकडून पुन्हा बंद पाकिटामध्ये दर सादर करण्यास सुचविणे आणि त्यासाठी कोणतेही लेखी पत्र न देणे यावरुन अधिकाराचा दुरुपयोग करण्याची arbitrary कृती दिसून येते तसेच विहित कार्यपध्दतीचा भंग केल्याचे दिसून येते. reasoned order पारित करून अर्जदाराचे म्हणणे ऐकून घेण्याबाबत आदेशित केले असतांनाही कोणतेही कारण न देता निविदा प्रक्रिया रद्द करून नवीन निविदा मागविण्याची व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांची कृती अधिकाराचा दुरुपयोग करणारी, अन्याय करणारी आणि मनमानी कारभाराची आणि arbitrary असल्याचे स्पष्ट होते. महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ व्यवस्थापनाने दि. २७ ऑगस्ट, २०१० रोजीच्या सुनावणीमधील निर्देशानुसार आयोगास सविस्तर अहवाल सादर करण्याची तसदी घेतलेली नाही. यावरुन महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाचे व्यवस्थापन सादर बाबतीत गंभीर नसल्याचे दिसून येते. तसेच अल्पसंख्याक समाजातील अर्जदार श्री. नसीम खोत यांच्या तक्रारीबाबत व्यवस्थापन असंवेदनशील असल्याचे आयोगाचे मत झाले आहे.

सदर निविदा प्रक्रिया आणि इतरही ठिकाणच्या निविदा प्रक्रियामध्ये अशाच पध्दतीने मनमानी करून अन्याय झाला असण्याची शक्यता आहे. स्थायी आदेशाद्वारे विहित पध्दतीचा अवलंब न करता निविदा प्रक्रिया मनमानी पध्दतीने रद्द करण्याची बाब काही वैयक्तिक लाभाच्या हेतूने देखील केली गेली असल्याची शक्यता नाकारता येत नाही. यामध्ये भ्रष्टाचारी मार्गाचा अवलंब केला जात असल्याची शक्यता देखील नाकारता येत नाही. त्यामुळे अशा मनमानी कारभाराची स्वतंत्र निष्पक्ष यंत्रणेद्वारे सखोल चौकशी केली जाणे आवश्यक आहे. त्याशिवाय अशा मनमानी आणि भ्रष्ट पध्दतीना लगाम लावता येणार नाही त्यामुळे महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळामार्फत मागविण्यात आलेल्या रामवाडी येथील बसस्थानकावरील उपाहारगृहाच्या निविदेसंदर्भात आणि सदर निविदा रद्द करण्याबाबत महामंडळाने केलेल्या कार्यवाहीबाबत संभ्रमाचे वातावरण असल्याने तसेच अर्जदाराशी भेदभावपूर्ण वागणूक करून अर्जदारावर अन्याय झाल्याचे स्पष्टपणे दिसून येते.

वरील परिस्थिती पाहता आयोगाने उपस्थित केलेल्या प्रश्नाबाबत खालीलप्रमाणे निष्कर्ष निघतात.

(१) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी श्री. नसीम खोत यांच्याबाबत निर्णय घेतांना सकारण आदेश (reasoned order) पारित केलेली नाही.

(२) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी अर्जदार श्री.नसीम खोत यांना सकारण आदेशाची (reasoned order) प्रत दिलेली नाही.

(३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी श्री.नसीम खोत यांना सादर बाबतीतील निविदा प्रक्रिया रद्द करतांना नैसर्गिक न्यायाच्या तत्वांचा अवलंब केलेला नाही. तसेच नैसर्गिक न्यायाच्या तत्वांचा भंग केला असून आणि भारतीय राज्य घटनेतील मुलभूत हक्कांची पायमल्ली केली आहे.

(४) रामवाडी येथील बस स्थानकावरील उपहारगृहाच्या निविदेसंदर्भातील व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांच्या निर्णयामुळे अर्जदार श्री.नसीम खोत यांच्यावर निश्चितपणे अन्याय झालेला असून अर्जदार श्री. नसीम खोत हे अल्पसंख्याक समाजाचे असल्याने त्यांचेसोबत हेतुपुरस्सर भेदभाव करून त्यांना सदर काम मिळण्यापासून वंचित केले गेले आहे.

उपरोक्त वस्तुस्थिती आणि आयोगाकडे सादर करण्यात आलेली कागदपत्रे पाहता आयोगास खालीलप्रमाणे शिफारस करीत आहे.

शिफारस

(१) रामवाडी जि. रायगड येथील बस स्थानकावरील उपाहारगृहारसंदर्भात महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांनी प्रसिध्द केलेली फेरनिविदा त्वरित रद्द करण्यात यावी.

(२) रामवाडी जि. रायगड येथील बस स्थानकावरील उपाहारगृहारसंदर्भात श्री. नसीम खोत यांची निविदा मनमानी पध्दतीने आणि प्रदीर्घ विलंब लावून रद्द करण्यास कारणीभुत ठरलेल्या सर्व अधिकाऱ्याच्या गोपनीय अहवालामध्ये अल्पसंख्याक समाजाच्या व्यक्तीस निविदा मंजूर न करण्यास कारणीभूत ठरण्यासाठी आणि भेदभावपूर्ण वागणूक देऊन घटनेद्वारे प्राप्त मुलभूत हक्काची पायमल्ली करून अन्याय केला असे प्रतिकूल शेरे नोंदविण्यात यावेत तसेच त्यांची विभागीय चौकशी करण्यात यावी.

(३) महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळातील सर्वच निविदा प्रक्रियांची राज्य गुन्हे अन्वेषण विभागामार्फत चौकशी करण्यात यावी आणि दोषी आढळून आलेल्या सर्व अधिकाऱ्यावर कायदेशीर कार्यवाही करण्यात यावी.

(४) खर्चाबाबत कोणतेही आदेश नाहीत.

महाराष्ट्र शासन

सर्वप्राथम्य

क्रमांक:अविवि-२०१०/प्र.क्र.४०/१० /का-९
अल्पसंख्यांक विकास विभाग
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- २७.९.२०१०.

प्रति,

सचिव,
महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्यांक आयोग,
तयबुद्दीन बदुद्दीन मार्ग,
सी.एस.टी.समोर, मुंबई.

महासंचालक,
यशदा,
राजभवन आवार, बाणेर रस्ता,
पुणे.

विषय :-अल्पसंख्यांक लोकसमूहातील विद्यार्थ्यांना यशदामध्ये केंद्रिय लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षेसाठी प्रशिक्षण देणेबाबत.

संदर्भ :- १)महराष्ट्र राज्य अल्पसंख्यांक आयोग यांचे पत्र क्र.मराअआ /स्थवमा/ २१३/२०१०, दि. ९.३.२०१०

२) संचालक, समता व सामाजिक न्याय केंद्र, यशदा, पुणे यांचे पत्र क्र. सीइएसजे-१/५००९/अविवि /यूपीसी , दि. ९ जुलै, २०१०.

३) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. आरएमएन २००४/४०५/ प्र.क्र. ३३/ (२) ०४/ ३५, दि. २ नोव्हेंबर, २००४.

महोदय,

वरील विषयावरील संदर्भाधीन पत्रास अनुलक्षून कळविण्यात येते की, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था यांच्यामार्फत केंद्रिय लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षेसाठी प्रशिक्षण देण्यात येत आहे. अल्पसंख्यांक समाजातील उमेदवारांना, केंद्रिय लोकसेवा आयोगाच्या परीक्षेसाठी प्रशिक्षण योजना सामाजिक न्याय विभागाच्या योजनेच्या धर्तीवर राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. या केंद्राच्या माध्यमातून अल्पसंख्यांक समाजातील १० उमेदवारांना प्रशिक्षण देण्यासाठी रु.६ लक्ष इतका निधी सह सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांच्या पत्र क्र.आप्रस २००७/ प्र.क्र. २२६/ मावक-२, दि. १२ नोव्हेंबर, २००७ मधील अटी व शर्तींच्या अधीन राहून उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

२ अल्पसंख्यांक समाजातील उमेदवारांचे प्रमाण मुस्लिम-५, ख्रिश्चन-१, बौध्द-१, जैन-१, पारसी-१ व शीख-१ असे असावे. एखादया लोकसमूहातील उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास त्याऐवजी अन्य लोकसमूहातील उमेदवाराचा गुणवत्तेनुसार विचार करण्यात यावा.

३. सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षामध्ये राज्य अल्पसंख्यांक आयोगास २२३५- सामाजिक सुरक्षा व कल्याण या लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध तरतुदीतून खर्च भागविण्यात यावा.

आपला,

(व्यंकटेश भट)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१) मा.मंत्री (अल्पसंख्यांक विकास) यांचे खाजगी सचिव, यांना माहितीसाठी अग्रेषित,
२) प्रधान सचिव (अल्पसंख्यांक विकास)यांचे स्वीय सहायक, यांना माहितीसाठी अग्रेषित,

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक : अंविवि-२००९/प्र.क्र.११०/०९/कार्य-७
अल्पसंख्याक विकास विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २५/०३/२०११

विषय :- सांप्रदायिकदृष्टया तणावग्रस्त असलेल्या राज्यातील निवडक अल्पसंख्याक बहुल भागात बहुक्षेत्रीय विकास योजना राबविण्यासाठी हाती घ्यावयाच्या कृती संशोधन अभ्यास प्रकल्पास मान्यता देण्याबाबत.

ज्ञापन :-

राज्यातील अल्पसंख्याकांच्या एकूण लोकसंख्येपैकी ३/४लोकसंख्या नागरी भागात वास्तव्याला असल्याचे आढळून येते. या नागरीकरणाच्या प्रक्रियेत काही शहरे अल्पसंख्याकांचे प्राबल्य असलेली शहरे म्हणून उदयास आली आहेत. या शहरांत गेल्या दोन दशकांच्या कालावधीत वारंवार सांप्रदायिक दंगली उद्भवल्याचे निदर्शनास आले आहे. सांप्रदायिक दंगली उद्भवण्यामागे असलेल्या अनेक कारणांपैकी अल्पसंख्याक बहुल शहरांत वास्तव्य असणाऱ्या लोकांमध्ये असलेले सामाजिक व आर्थिक मागासलेपण आणि समाजांतर्गत समुपदेशनाचा अभाव हे प्रमुख कारण असल्याचे आढळुन येते. या बाबीचा विचार करुन या भागाची धार्मिकदृष्टया लोकसंख्येची रचना व विभागणी,रोजगार व उद्योग क्षेत्रातील शिरकावाकरिता या भागातील लोकांना सामोऱ्या जाव्या लागणाऱ्या अडचणी, समाजाची सामाजिक व आर्थिक स्थिती, सांप्रदायिक तणावास कारणीभूत असलेले घटक, या भागातील लोकांना शासनाच्या विकास योजनांचा लाभ घेण्यात उद्भवण्याऱ्या अडचणी इत्यादी बाबींचे शास्त्रीय सर्वेक्षण व अभ्यास करून या भागातील शैक्षणिक, सामाजिक पायाभूत सुविधा विकसित करण्यासाठी तसेच सांप्रदायिक सद्भाव व धार्मिक सलोखा वृध्दींगत करण्यासाठी उपाययोजना सुचवण्याकरीता राज्यात अल्पसंख्यांकाचे प्राबल्य असलेल्या मुंबई उपनगरातील १.मालवणी, मालाड, २. मदनपुरा ३. आर्लेम, मालाड ४. गोवंडी ५.मानखुर्द ६. कुर्ला या भागात अखिल भारतीय स्थानिक स्वराज्य संस्था, बांद्रा, पुर्व मुंबई या संस्थेमार्फत कृती संशोधन प्रकल्प हाती घेण्यास शासनाची मंजुरी देण्यात येत आहे.

वरील संस्थाकडून हाती घ्यावयाच्या संशोधनपर अभ्यासासाठी येणारा संशोधन क्षेत्र निहाय खर्च पुढील प्रमाणे आहे.

	संशोधन क्षेत्र	खर्च (रुपये)
१.	मालवणी, मालाड	८,४८,१२५
२.	मदनपुरा	८,४८,१२५
३.	आर्लेम, मालाड	८,४८,१२५
४.	गोवंडी	८,४८,१२५
५.	मानखुर्द	८,४८,१२५
६.	कुर्ला	८,४८,१२५
	एकूण	५०,८८,७५०

सचिव
महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक
आयोग, मुंबई

Borde Letter-3.lwp/475

राज्यातील उपरोक्त अल्पसंख्याक बहुल भागात बहुक्षेत्रीय विकास योजना राबविण्यासाठी हाती घ्यावयाच्या या कृती संशोधन अभ्यास प्रकल्पाकरिता येणाऱ्या एकूण रु. ५०,८८,७५०/- (रु. पन्नास लाख अठ्ठ्याऐंशी हजार सातशे पन्नास फक्त) एवढ्या खर्चास याद्वारे वित्तीय मान्यतेसह प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. सुरुवातीस प्रत्येक संशोधन क्षेत्रात हाती घ्यावयाच्या अभ्यास प्रकल्पाकरिता संशोधन क्षेत्रनिहाय एकूण रकमेच्या ६०% एवढी रक्कम म्हणजेच रु. ३०,५३,२५०/- एवढी रक्कम संबंधित संस्थेस वितरीत करण्याबाबत महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगास सूचित करण्यात येत आहे.

सदर खर्चास वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका,१९७८, भाग पहिला, उपविभाग तीन, अनुक्रमांक-४, परिच्छेद क्र. २७ (२) अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकाराचा वापर करुन मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर खर्च मागणी क्रमांक झेडई -१ ए, "२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण, ०२ समाज कल्याण, २०० इतर कार्यक्रम (०१) (१२) अल्पसंख्याकांच्या समस्यांबाबत संशोधन, प्रशिक्षण व योजनांना प्रसिध्दी देण्याकरिता अनुदान (२२३५ ए - १८७) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने

(व्यंकटेश भट)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्यांक आयोग, मुंबई.
प्रधान महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
प्रधान महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा परीक्षा), मुंबई / नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
महासंचालक, अखिल भारतीय स्थानिक स्वराज्य संस्था, मुंबई.
आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.
जिल्हाधिकारी, मुंबई / मुंबई उपनगर
निवड नस्ती.

MAHARASHTRA STATE
MINORITIES COMMISSION
Date: 28/03/11.
Inward No.: 1210

A-887
→ SO. file.
→ Pl. put up n-a.
28/3/2011

क्रमांक: राअआ-२०११/प्र.क्र. ६ /११ /का.१
अल्पसंख्यांक विकास विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २८.३.२०११.

विषय :- महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाच्या कार्यालयीन वापरासाठी एक नवीन वाहन खरेदी करण्याबाबत.

संदर्भ :- १) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.वाहन-१०.०८/प्र.क्र.१०/०८/विनियम, दि.९ ऑगस्ट, २०१०.
२) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.वाहन-२०१०/प्र.क्र.५०/१०/विनियम, दि.१० जानेवारी, २०११.

ज्ञापन :-

सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग, मुंबई यांनी पत्र क्रमांक:राअआ/वाहन /२३७/ २०१०, दिनांक १५.३.२०१० अन्वये महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग कार्यालयासाठी निर्लेखित केलेल्या वाहनाच्या बदली नवीन वाहन खरेदीचा प्रस्ताव शासनाला सादर केला आहे.

२. दुय्यम सेवा निवड मंडळ, पुणे यांनी १९९६ साली खरेदी केलेले वाहन क्र.एमएच-१२ जेए ७०० आरमाडा हे सन २००२ मध्ये सामान्य प्रशासन विभागाने महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगास उपलब्ध करून दिले. सदर वाहन १४ वर्षे जुने असल्याने तसेच त्याचे धावल्याचे अंतर २,४९,५०० कि.मी. झालेली असल्याने ते वारंवार नादुरुस्त असायचे. शासकीय परिवहन सेवा, मुंबई यांनी त्यांच्या दि.१२.३.२०१० च्या पत्रान्वये सदर वाहन यापुढे दुरुस्त करून वापरात ठेवणे आर्थिकदृष्टया किफायतशीर नसल्याने निकामी ठरवून मोडीत काढणे योग्य ठरेल असे सूचविले. त्यानुसार आयोगाने दि.१५.३.२०१० च्या आदेशान्वये सदर वाहन निर्लेखित केले आहे.

३. वित्त विभागाच्या वरील संदर्भ क्र.२ येथील दि.१० जानेवारी, २०११ च्या शासन निर्णयातील मार्गदर्शक सूचना क्र.२ नुसार महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगास वरील संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णय, वित्त विभाग, दि.९ ऑगस्ट, २०१० अन्वये निर्लेखित वाहनाच्या बदली रु.६ लाखापर्यंत (रुपये सहा लक्ष फक्त) नवीन वाहन खरेदी (सर्व करांसहीत) करण्यास याद्वारे प्रायोगिक तत्त्वावर परवानगी देण्यात येत आहे. वाहन खरेदी करताना आयोगाने शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार कार्यवाही करावी. याप्रकरणी विभागातील (खुद्द) व अधिपत्याखालील वाहनांचा येत्या तीन महिन्यात आढावा घेवून त्यास राज्यस्तरीय वाहन आढावा समितीची मान्यता घेण्यात येईल.

४. यासाठीचा खर्च मागणी क्र.झेडई-१ ए, लेखाशीर्ष क्र.२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण, ०२ समाज कल्याण २००-इतर कार्यक्रम (०१) (१६) राज्य अल्पसंख्याक आयोग २२३५ ए २४९, ३१ सहायक अनुदाने या लेखाशीर्षाखालील सन २०१०-११ वर्षाच्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

५. हे ज्ञापन वित्त विभागाच्या शासन निर्णय, दि.१०.१.२०११ व शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक:विअप्र-१०.०८/प्र.क्र.७०/२००८/विनियम, दि.१५ मे, २००९ अन्वये निर्गमित केलेल्या महाराष्ट्र

वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ भाग पहिला उपविभाग दोन मधील अनुक्रमांक १९-ब नियम ६९ नुसार प्रशासकीय विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तीचा वापर करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(व्यंकटेश भट)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्यांक आयोग,जे.जे. स्कूल ऑफ आर्टसच्या मागे, मुंबई.

प्रत,

मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग, मुंबई,
मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग, मुंबई,
अपर मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
प्रधान महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर,
प्रधान महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर,
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग/का.२८-अ, मंत्रालय, मुंबई,
उप सचिव, वित्त विभाग/व्यय-४ आणि विनियम, मंत्रालय, मुंबई,
अवर सचिव,अल्पसंख्याक विकास विभाग/का.३,मंत्रालय,मुंबई,
यांना विभागातील (खुद्द) व अधिपत्याखालील कार्यालयामधील वाहनाच्या आढावा घेण्याच्या दिनांकासह.
कक्ष अधिकारी, अल्पसंख्याक विकास विभाग/का.७ व रोख शाखा, मंत्रालय, मुंबई,
निवड नस्ती.

STATE ... DIRECTION ... 31/03/11. 1306 Asstt./Accts. S.O. file. वरील उचित कार्यवाही. 31/3/2011.

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक : अविवि-२०११/प्र.क्र.४०/११/का-७
अल्पसंख्याक विकास विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- ३०/३/२०११

विषय :- अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात येणाऱ्या मोफत गणवेष योजना, प्रोत्साहन भत्ता योजना, अल्पसंख्याक बहुल विद्यार्थी असणाऱ्या शाळांना पायाभुत सुविधासाठी अनुदान योजना या योजनांचा अभ्यास/मुल्यमापन करण्याच्या प्रस्तावास मान्यता देण्याबाबत.

संदर्भ :- सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग यांचे पत्र क्र. राअआ/सं.प्र.प्र/ ५८४/२०११, दि. १८/३/२०११.

ज्ञापन :-

अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक प्रगतीसाठी अल्पसंख्याक विकास विभागामार्फत १. मोफत गणवेष वाटप योजना २. अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांच्या शाळेतील उपस्थितीसाठी प्रोत्साहन भत्ता योजना ३. अल्पसंख्याक बहुल विद्यार्थी असणाऱ्या शाळांना पायाभुत सुविधासाठी अनुदान योजना या योजना सन २००८-०९ पासून राबविण्यात येत आहेत. या योजनांची प्रत्यक्ष अमंलबजावणी संदर्भात अभ्यास करणे, योजनांच्या अमंलबजाबाबत त्रुटी असल्यास त्याबाबतचा दूर करण्यासाठी उपाययोजना सुचविणे इ. बाबत टाटा सामाजिक विज्ञान संस्था, मुंबई मार्फत स्वतंत्रपणे अभ्यास/मुल्यमापन करण्याच्या प्रस्तावास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात येणाऱ्या उपरोक्त योजनांबाबत स्वतंत्रपणे अभ्यास/मुल्यमापन करण्याकरीता हाती घेण्यात येणाऱ्या संशोधन अभ्यास प्रकल्पाकरीता येणाऱ्या एकूण रु. २५,००,०००/- (रुपये पंचविस लक्ष) एवढया खर्चास याद्वारे वित्तीय मान्यतेसह प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. अभ्यास / मुल्यमापन अहवालासंदर्भातील कार्यकक्षा स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येईल.

सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग यांना सुचित करण्यात येते की, या प्रयोजनाकरीता मंजुर करण्यात आलेल्या एकूण अनुदानाच्या ६०% इतकी रक्कम टाटा सामाजिक संस्था, मुंबई या संस्थेस सुरुवातीस वितरीत करावी.

सदर खर्चास वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका,१९७८, भाग पहिला, उपविभाग तीन, अनुक्रमांक-४, परिच्छेद क्र. २७ (२) अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकांराचा वापर करुन मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर खर्च मागणी क्रमांक झेडई -१ ए, "२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण, ०२ समाज कल्याण, २०० इतर कार्यक्रम (०१) (१२) अल्पसंख्याकांच्या समस्यांबाबत संशोधन, प्रशिक्षण व योजनांना प्रसिध्दी देण्याकरिता अनुदान (२२३५ ए - १८७) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने

(व्यंकटेश भट)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्यांक आयोग, मुंबई.
प्रधान महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
प्रधान महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा परीक्षा), मुंबई / नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
डॉ. राणू जैन, प्राध्यापक, टाटा सामाजिक विज्ञान संस्था, देवनार, मुंबई
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
निवड नस्ती.

MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION

ANNUAL REPORT

2010-2011

J. GANDHI & CO.
CHARTERED ACCOUNTANTS
53, 2ND Floor, Balkrishna Krupa Hsg. Soc.
45/49 Babu Genu Road,
Kalbadevi, Mumbai – 400 002.
Tel :- 22001484 / 22052023
email :- jgandhi_co@yahoo.co.in

J. L. GANDHI
B. COM . FCA. DISA
R. J. GANDHI
B. COM, ACA

AUDITOR'S REPORT

We have carried out the audit of the attached Balance Sheet of the MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION as at 31st March 2011 and also the Income & Expenditure Account of the commission for the year ended on that date, annexed thereto and subject to the remarks given in the Annexure, we report that,

1. We have obtained all the information and explanations which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purpose of our audit.

2. In our opinion and to the best of our information and explanations given to us :-
   a. Proper books of accounts as required by law have been kept by the COMMISSION so far as appears from our examination of the books.

   b. The Balance Sheet and the Income & Expenditure Account dealt with by this report are in agreement with the books of account maintained by the COMMISSION.

3. In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us, the said account together with notes thereon give a true and fair view :
   a. In the case of Balance Sheet, of the State Of Affairs of the COMMISSION as at 31st March 2011 and

   b. In the case of the Income and Expenditure Account of the Excess Of Expenditure over income for the year ended on that date.

FOR J. GANDHI & CO., F. R. No. 102991W
CHARTERED ACCOUNTANTS

J. GANDHI & COMPANY ★ MUMBAI ★ CHARTERED ACCOUNTANTS

J. L. GANDHI., M. No. 037480
PARTNER

PLACE: MUMBAI
DATE : 23 DEC 2015

ANNEXURE TO THE AUDITROS REPORT FOR THE YEAR ENDED ON 31ST MARCH 2011

1. Fixed Assets are not physically verified by the commission. All the fixed assets should be physically verified periodically and proper action should be taken for the assets which are not physically present with the commission. Those assets should be written off after getting proper sanction as it does not give correct picture of the assets.

FOR J. GANDHI & CO., F. R. No. 102991W
CHARTERED ACCOUNTANTS

MUMBAI

J. L. GANDHI., M. No. 037480
PARTNER

PLACE: MUMBAI
DATE : 23 DEC 2015

MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION
BALANCE SHEET AS AT 31st MARCH 2011

(Amount in Rs.)

Previous Year	Liabilities		Current Year	Previous Year	Assets		Current Year
	Income & Expenditure Account			5,702,269.00	**Fixed Assets** *(Refer Schedule II)*		5,746,093.00
5,715,570.00	Balance B/f.	37,397,844.00					
	Less : Excess of Expenditure				**Current Assets**		
31,682,274.00	Over Income	15,762,624.00	21,635,220.00		**Deposits & Advances**		
37,397,844.00				2,500.00	Telephone Deposits	2,500.00	
	Current Liabilities &			7,000.00	Tea & Coffee Machine	7,000.00	9,500.00
386,148.00	**Provisions.**		773,306.00				
	(Refer Schedule I)				**Prepaid Expenses**		
				19,908.00	Car Insurance	15,981.00	
				23,272.00	Amc Of Zerox Machine	28,122.00	44,103.00
					Loans & Advances		
				0.00	Marathi Bhasha Foundation	57,947.00	
				0.00	MPSC/UPSC	165,665.00	
				0.00	Police Training	1,057,313.00	
				0.00	Research & Training	1,296.00	
				0.00	Minorities Development Depa	40,316.00	1,322,537.00
					Cash & Bank Balance		
				2050.00	Cash On Hand	0.00	
				32,026,993.00	Corporation Bank	15,286,293.00	15,286,293.00
37,783,992.00	**Total**		**22,408,526.00**	**37,783,992.00**	**Total**		**22,408,526.00**

Refer Notes on accounts attached
as per our report of even date

FOR J. GANDHI & CO. , F. R. No. 102991W
CHARTERED ACCOUNTANTS

J. L. GANDHI, M. NO. 037480
PARTNER

PLACE : MUMBAI
DATE : 23 DEC 2015

FOR MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION

CHAIRMAN Chairman Maharashtra State Minorities Commission **VICE CHAIRMAN** **SECRETARY**

MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION

INCOME & EXPENDITURE FOR THE YEAR ENDED ON 31st MARCH 2011

(Amount in Rs.)

Previous Year		Expenditure	Current Year	Previous Year		Income		Current Year
0.00	To	Advertisement	41,829.00		By	Grants Received From		
47,880.00	"	Auditors Remuneration	47,880.00	64,809,761.00		Government Of Maharashtra		35,180,000.00
80.00	"	Bank Charges	63.00					
5,778.00	"	Book & Periodicals	642.00	2,839.00	"	Sale Of Raddi	1,650	
0.00	"	Car Hire Charges	20,640.00			Less : Deposited in RBI	1,650	0.00
29,522.00	"	Car Insurance	43,880.00					
8,269.00	"	Computer Maintenance	12,915.00					
1,503,029.00	"	Depreciation	1,254,415.00	111,666.00	"	Reimbursment From UNISEF		0.00
70,876.00	"	Electricity Exp	96,754.00					
6,266.00	"	Hospitality Expenses	3,731.00		"	Refund - Reproductive Health		
16,702.00	"	Motor Car Repairs	44,504.00	0.00		Research		101,679.00
23,082.00	"	Newspapers & Periodicals	23,678.00					
38,244.00	"	Office Expenses	36,750.00		"	Refunded amt - Marathi Bhasha		
152,878.00	"	Petrol & Fuel	108,000.00	72,480.00		Foundation		144,251.00
0.00	"	Photography Expenses	3,605.00					
50,000.00	"	Postage & Telegram	59,000.00		"	Refunded amt - Police Training		
160,345.00	"	Zerox, Printing & Stationery	81,489.00	0.00		Recruitment		711,095.00
1,000.00	"	Professional Charges	17,331.00					
0.00	"	Programme Expenses				Refunded amt - Madrasa Education		
163,335.00		- Mahatma Gandhi Peace Day	45,296.00	0.00		Workshop		18,578.00
0.00		- Minorities Rights Day	0.00					
35,418.00		- Minorities Welfare Day	0.00		"	Excess Of Expenditure over		
64,867.00		- Team Building Training Programe	0.00	0.00		Income		15,762,624.00
0.00		- Drama Jis Lahore Nahi Dekha	50,000.00					
0.00		- National Minority Commission Meeting	106,031.00					
	"	Project United :- Govt. Recruitment Service Exp.						
12,937,385.00		Police Training	22,682,587.00					
5,125,663.00		Marathi Bhasha Foundation	14,143,994.00					
	"	Workshop						
20,794.00		Brain Stormin of Issue Related to Minorities	0.00					
90,622.00		The Sacchar Report - A Womens Perspective	0.00					
81,000.00		Madarasa Education Workshop	0.00					
0.00		Motivation & Team Building	29,183.00					
	"	Govt Schemes For Minorities						
0.00		- MPSC / UPSC	804,335.00					
9,210,925.00		- Research & Training publicity Sch.	6,962,007.00					
66,054.00		- Helpline	1,088,356.00					
23,052.00	"	Repairs & Maintenance	43,524.00					
3,752,804.00	"	Salary, Bonus & Wages	3,282,598.00					
7,950.00		Staff Recruitment Exam Exp	0.00					
158,047.00	"	Telephone Charges	151,957.00					
445,004.00	"	Travelling & Conveyance Exp. For Members/ Chairpersons	615,238.00					
17,601.00	"	Travelling & Conveyance Exp. For Staff	16,015.00					
31,682,274.00	"	Excess Of Income Over Expenditure	0.00					
64,996,746.00		**Total**	**51,918,227.00**	**64,996,746.00**		**Total**		**51,918,227.00**

Refer Notes on accounts attached

as per our report of even date

FOR J. GANDHI & CO. , F. R. No. 102991W
CHARTERED ACCOUNTANTS

J. L. GANDHI, M. NO. 037480
PARTNER
PLACE : MUMBAI
DATE : 23 DEC 2015

FOR MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION

CHAIRMAN **VICE CHAIRMAN** **SECRETARY**

Chairman
Maharashtra State Minorities Commission

MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION
RECEIPTS & PAYMENTS FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH 2011

Previous Year Amounts In Rs.	Receipts	Current Year Amounts In Rs.	Previous Year Amounts In Rs.	Payments		Current Year Amounts In Rs.
	To Opening Balance		0.00	By Advertisement Expenses		41,829.00
0.00	Cash In Hand	2,050.00	80.00	" Bank Charges		10.00
			5,778.00	" Books & Periodicals		642.00
1,000.00	" Corporation Bank	32,026,993.00	0.00	" Car Hire Charges		20,640.00
			8,269.00	" Computer Maintenance		12,915.00
	" Grant Received From		75,239.00	" Deposited In RBI		1,650.00
64,885,000.00	Government Of Maharashtra	35,180,000.00	76,953.00	" Electricity Charges		98,058.00
			49,430.00	" Insurance of Car		39,953.00
	" Refunded Amt - Marathi		6,266.00	" Hospitality / Meeting Exp		3,731.00
72,480.00	Bhasha Foundation	144,251.00	16,702.00	" Motor Car Repairs		102,920.00
			24,700.00	" Newspapers & Periodicals		23,678.00
	" Refunded Amt - Police		0.00	" National Minority Commission Meeting		106,031.00
0.00	Recruitment	712,745.00	38,244.00	" Office Expenses		35,750.00
			0.00	" Photography Exp		3,605.00
0.00	" Refunded Amt - Reproductive	101,679.00	152,878.00	" Petrol & Fuel		108,000.00
	Health Research		50,000.00	" Postage & Telegram		59,000.00
			159,461.00	" Printing & Stationery		77,644.00
111,666.00	" Reimbursment From UNISEF	0.00	1,000.00	" Professional Charges		17,331.00
			263,620.00	" Programe Expenses		95,296.00
2,839.00	" Sale Of Raddi	1,650.00	732,000.00	" Purchase of Motor Car		600,000.00
			50,024.00	" Purchase Of Printer		0.00
0.00	" Refunded Amt - Madarasa	18,578.00	73,795.00	" Purchase of Laptop		0.00
	Education Workshop		23,036.00	" Purchase of Fax Machine		0.00
			35,880.00	" Purchase of Scanner		0.00
0.00	" Entry Reverse	235,000.00	11,239.00	" Purchase of Paper Shredder		0.00
			19,069.00	" Purchase of Spiral Binder		0.00
			46,324.00	" Repairs & Maintenance		48,374.00
			2,959,248.00	" Salary, Bonus & Wages		2,946,935.00
			7,950.00	" Staff Recruitment Exam Exp		0.00
			160,667.00	" Telephone Charges		150,380.00
			463,749.00	" Travelling & Conveyance		631,253.00
			192,416.00	" Workshop		29,183.00
			884.00	" Zerox Charges		3,845.00
			0.00	" Office Renovation a/c.		680,139.00
			9,209,939.00	" Research & Training		7,198,303.00
			0.00	" TDS Payable		964.00
			66,054.00	" Helpline		1,085,050.00
			5,125,663.00	" Marathi Bhasha Foundation		14,201,941.00
			12,937,385.00	" Police Training		23,741,603.00
			0.00	" MPSC / UPSC		970,000.00
				Closing Balance		
			2,050.00	" Cash on Hand		0.00
				" Corporation Bank Balance with Following Grants		
			7,096,098.00	Research & Training	233,510.00	
			1,112,909.00	Helpline	0.00	
			4,574,337.00	Marathi Bhasha Foundation	148,800.00	
			8,787,615.00	Police Training	2,926,604.00	
			190,752.00	Salary	1,051,676.00	
			500,000.00	MPSC / UPSC	130,000.00	
			8,075,000.00	Project United	8,075,000.00	
			1,690,282.00	Office Expenditure	2,720,703.00	15,286,293.00
65,072,985.00	**Total**	**68,422,946.00**	**65,072,985.00**	**Total**		**68,422,946.00**

Refer Notes on accounts attached
as per our report of even date
FOR J. GANDHI & CO. , F. R. No. 102991W
CHARTERED ACCOUNTANTS

J. L. GANDHI, M. NO. 037480
PARTNER
PLACE : MUMBAI
DATE : 23 DEC 2015

FOR MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION

CHAIRMAN Chairman Maharashtra State Minorities Commission

VICE CHAIRMAN

SECRETARY

MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION
SCHEDULE FORMING PART OF BALANCE SHEET AS ON 31ST MARCH 2011

Schedule - I - Current Liabilities and Provisions

Previous Year Amount In Rs.	Particulars	Current Year Amount In Rs.
364,735.00	Auditors Remuneration Payable	412,615.00
5,641.00	Electricity Charges Payable	4,337.00
0.00	Motor Car Repairing Expenses	0.00
250.00	News paper charges payable	250.00
2,200.00	Office Expenses Payable	3,200.00
0.00	Salary Payable	335,663.00
986.00	TDS Payable	22.00
12,336.00	Telephone Charges Payable	17,219.00
386,148.00	**Total .....**	**773,306.00**

MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION
SCHEDULE OF FIXED ASSETS AND DEPRECIATION AS AT 31ST MARCH 2011

Schedule II

Sr. No.	Name Of The Asset	Rate %	Gross Block				Depreciation Block				Net Block	
			As On 01.04.2010	Date of Addition	Additions	As On 31.03.2011	As On 01.04.2010	Additions	Deductions	As On 31.03.2011	As On 31.03.2010	As On 31.03.2011
A	**Office Equipment :-**											
	EPBX Box	13.91	46,950.00			46,950.00	33,826.00	1,826.00	0.00	35,652.00	13,124.00	11,298.00
	Zerox Machine	13.91	82,739.00			82,739.00	59,810.00	3,189.00	0.00	62,999.00	22,929.00	19,740.00
	Paper Shreder	13.91	11,239.00			11,239.00	9.00	1,562.00	0.00	1,571.00	11,230.00	9,668.00
	Spiral Binder	13.91	19,069.00			19,069.00	15.00	2,650.00	0.00	2,665.00	19,054.00	16,404.00
	Fax Machine	13.91	33,384.00			33,384.00	4,882.00	3,965.00	0.00	8,847.00	28,502.00	24,537.00
	Printer	40	132,929.00			132,929.00	59,084.00	29,538.00	0.00	88,622.00	73,845.00	44,307.00
	Computer	40	107,338.00			107,338.00	76,750.00	12,235.00	0.00	88,985.00	30,588.00	18,353.00
	HP Scanner	40	35,880.00			35,880.00	79.00	14,320.00	0.00	14,399.00	35,801.00	21,481.00
	Laptop	40	73,795.00			73,795.00	14,880.00	23,566.00	0.00	38,446.00	58,915.00	35,349.00
B	**Motor Car**	25.89	1,174,956.00	**24.08.2010**	18,100.00	1,193,056.00	728,310.00	118,448.00	0.00	846,758.00	446,646.00	346,298.00
	Motor Car - Verna	25.89	732,000.00			732,000.00	127,728.00	156,446.00	0.00	284,174.00	604,272.00	447,826.00
	Motor Car - Vittese	25.89	0.00	**31.03.2011**	600,000.00	600,000.00	0.00	-	0.00	-	0.00	600,000.00
C	**HELPLINE**											
	Furniture & Fixtures	18.10	1,243,349.00			1,243,349.00	225,046.00	184,313.00	0.00	409,359.00	1,018,303.00	833,990.00
	Computer	40	76,688.00			76,688.00	30,978.00	18,284.00	0.00	49,262.00	45,710.00	27,426.00
D	**Office Renovation**											
	Air Condition	20.00	114,725.00			114,725.00	22,945.00	18,356.00	0.00	41,301.00	91,780.00	73,424.00
	Electricals Installations	20.00	1,241,152.00			1,241,152.00	248,230.00	198,584.00	0.00	446,814.00	992,922.00	794,338.00
	Furniture & Fixtures	18.10	1,822,291.00	**31.03.2011**	680,139.00	2,502,430.00	329,835.00	270,135.00	0.00	599,970.00	1,492,456.00	1,902,460.00
	Computer	40	636,210.00			636,210.00	262,977.00	149,293.00	0.00	412,270.00	373,233.00	223,940.00
	LCD Projector	13.91	186,540.00			186,540.00	25,948.00	22,338.00	0.00	48,286.00	160,592.00	138,254.00
	Zerox Machine	13.91	239,590.00			239,590.00	57,223.00	25,367.00	0.00	82,590.00	182,367.00	157,000.00
	Total		**8,010,824.00**		**1,298,239.00**	**9,309,063.00**	**2,308,555.00**	**1,254,415.00**	**0.00**	**3,562,970.00**	**5,702,269.00**	**5,746,093.00**

J. GANDHI & COMPANY MUMBAI CHARTERED ACCOUNTANTS

MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION

ACCOUNTING YEAR : 31.03.2011

DETAILS OF GRANT RECEIVED & UTILISED FOR HELPLINE :

Opening Balance c/f.			**1,112,909.00**
Less : Expenses for Helpline			
Advertisement		1,045,372.00	
Salary		27,859.00	
Telephone Expenses		39,678.00	
Payment as per Receipt & Payment A/c.			**1,112,909.00**
Closing Balance as per Cash Book			**0.00**

DETAILS OF GRANT RECEIVED & UTILISED FOR RESEARCH & TRAINING

Opening Balance c/f.			**7,096,098.00**
Less : Expenses for Research & Training			
Advertisement Exp	2,624,186.00		
Advertisement Exp - Police Training	38,708.00		
TDS Payable	964.00	2,663,858.00	
Less : Expenses for Project under Research & Training			
Action Research Project	3,535,409.00		
Education Development Scheme	1,000,000.00	4,535,409.00	
Payment as per Receipt & Payment A/c.			**7,199,267.00**
			(103,169.00)
Add : Payment received Refund from Project of last year			
Reproductive Health Research		101,679.00	
Entry reverse pertaining exp of 2009-2010		235,000.00	336,679.00
Closing Balance as per Cash Book			**233,510.00**

DETAILS OF GRANT RECEIVED & UTILISED FOR SALARY

Opening Balance c/f.	190,752.00	
Add : Grant Received	3,780,000.00	3,970,752.00
Less : Expenses for Salary	2,919,076.00	
Payment as per Receipt & Payment A/c.		**2,919,076.00**
Closing Balance as per Cash Book		**1,051,676.00**

DETAILS OF GRANT RECEIVED & UTILISED FOR POLICE TRAINING

Opening Balance c/f.		8,787,615.00	
Add : Grant Received		17,167,847.00	25,955,462.00
Less : Expenses for Police Training			
Bank Charges		53.00	
Grant paid to various District		23,741,550.00	
Payment as per Receipt & Payment A/c.			**23,741,603.00**
			2,213,859.00
Add : Payment received Refund from district	F. Y. 2009-2010	711,095.00	
	F. Y. 2010-2011	1,650.00	**712,745.00**
Closing Balance as per Cash Book			**2,926,604.00**

J. GANDHI & COMPANY MUMBAI CHARTERED ACCOUNTANTS

DETAILS OF GRANT RECEIVED & UTILISED FOR MARATHI BHASHA FOUNDATION		
Opening Balance c/f.	4,574,337.00	
Add : Grant Received	9,632,153.00	14,206,490.00
Less : Expenses for Marathi Bhasha Foundation		
Grant paid to various District	14,201,941.00	
Payment as per Receipt & Payment A/c.		**14,201,941.00**
		4,549.00
Add : Payment received Refund from district		**144,251.00**
Closing Balance as per Cash Book		**148,800.00**
DETAILS OF GRANT RECEIVED & UTILISED FOR MPSC/UPSC		
Opening Balance c/f.	500,000.00	
Add : Grant Received	600,000.00	1,100,000.00
Less : Expenses for MPSC and UPSC		
Grant paid to various District	970,000.00	
Payment as per Receipt & Payment A/c.		**970,000.00**
Closing Balance as per Cash Book		**130,000.00**
DETAILS OF GRANT RECEIVED & UTILISED FOR OFFICE EXPENDITURE		
Opening Balance c/f.	1,692,332.00	
Add : Grant Received	4,000,000.00	5,692,332.00
Less : Expenses incurred in office	2,991,857.00	
Payment as per Receipt & Payment A/c.		**2,991,857.00**
		2,700,475.00
Add : cash received from sale of raddi	1,650.00	
Refund From Madarasa Education Workshop	18,578.00	20,228.00
Closing Balance as per Cash Book		**2,720,703.00**
DETAILS OF GRANT RECEIVED & UTILISED FOR MPSC/UPSC		
Opening Balance c/f.		**8,075,000.00**
Less : Expenses for Project United	0.00	
Payment as per Receipt & Payment A/c.		**0.00**
Closing Balance as per Cash Book		**8,075,000.00**

THE MAHARASHTRA STATE MINORITIES COMMISSION
NOTES ON AND FORMING PART OF ACCOUNTS FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH 2011

SIGNIFICANT ACCOUNT POLICIES

1. The Accounts of the Commission have been prepared on generally accepted accounting principle. Expenses are accounted on accrual basis where the amounts are material and ascertainable.

2. Fixed Assets are recorded at cost. The commission capitalizes all costs relating to acquisition and installation of fixed assets.

3. Depreciation is provided on Fixed Assets on reducing balance method at the rate prescribed by the Companies Act, 1956. In respect of the addition, depreciation is provided on prorata basis.

4. The provision of estimated total liability towards Contributory Provident Fund/Government Provident Fund and Provision for Gratuity has not been made in the Accounts as the Commission has followed policies prescribed by the Government of Maharashtra.

NOTES ON ACCOUNTS

5. Previous year's figures have been regrouped and rearranged wherever necessary.

6. Since the commission is a part of the Government, it claims that is not liable to pay any income tax and accordingly no provision for Income Tax has been made. The commission is yet to obtain the certificate from Income Tax.

7. Out of the grants of Rs. 35,180,000/- (Rs. 64,885,000) received during the year 2010-11, the commission utilized Rs. 19,893,707/- (Rs.32,780,718) leaving a Rs. NIL (Rs.75,239/-) is deposited into RBI and Rs. 15,286,293/- (Rs. 32,026,993) is a balance with Corporation Bank and NIL (Rs. 2,050/-) is a cash in hand.

J. GANDHI & CO. MUMBAI CHARTERED ACCOUNTANTS

8. Cash book balance as per books and as per tally :-

Ledger Account Name	Grant Closing in Cash Book	Grant Closing in Tally	Diff	Remarks
Helpline	0	0	0	------
Marathi Bhasha Foundation	0	1,48,800	-1,48,800	1. Refund amt of Rs. 1,12,800/- of Marathi Bhasha Foundation as on 24.03.2011 but in cash book it was added in Police Training. 2. Rs. 36,000/- wide Ch. No. 590933 is paid to Collector of Latur but cheque is not clear till March 2012.
MPSC / UPSC	1,30,000	1,30,000	0	------
Project United	80,75,000	80,75,000	0	------
Office Expenditure	27,19,309	27,20,703	-1,394	1. Difference of Rs. 1,000 & Rs. 405, is of 31.03.2010 2. Bank charges of Rs. 10 has not been taken in cash book. 3. Rs. 1 excess taken in cash book towards cheque no 948265 Rs. 10,564 instead of 10,563/-
Police Training	28,21,957	29,26,604	1,04,647	1. Difference is of Rs. 2,17,500/- of 31.03.2010 2. Refund of Rs. 1,12,800 transferred from Police Training to Marathi Bhasha Foundation. 3. Bank charges of Rs. 53/- has not been taken

महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग, मुंबई यांच्या दिनांक ३१मार्च २०११ रोजी संपलेल्या वित्तिय वर्षाच्या लेख्यांवर भारतीय महालेखापरीक्षक यांचा स्वतंत्र लेखा परीक्षण अहवाल.

महालेखापरीक्षक यांचे (कर्तव्य, अधिकार व सेवाशर्ती) अधिनियम १९७१ च्या कलम १९ (३) सहपठित कलम १२ (३) महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग अधिनियम २००४ नुसार आम्ही महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाच्या (सोबत जोडलेल्या) दिनांक ३१ मार्च २००११ रोजी संपलेल्या वित्तिय वर्षाच्या उत्पन्न व खर्च खाते तसेच प्राप्ती व प्रदान खाते यांचे व आयोगाच्या दिनांक ३१ मार्च २०११ रोजीच्या ताळेबंदाचे लेखा परीक्षण केले आहे. सदर वित्तीय विवरणपत्रे ही आयोगाच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. आमच्या लेखापरीक्षणाच्या आधारे त्या वित्तीय पत्रांवर मतप्रदर्शन करणे ही आमची जबाबदारी आहे.

२. सदर स्वतंत्र लेखापरीक्षण अहवालात वर्गीकरण सर्वोत्तम लेखांकन पध्दतीशी अनुरूपता, लेखांकन मानके आणि प्रगटन प्रमाणके यांच्या संदर्भातच फक्त लेखांकन कामकाजावर भारताचे नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षकांच्या भाष्याचा समावेश आहे. कायदे, नियम आणि विनियम (औचित्य व नियमितपणा) आणि कार्यक्षमता तथा कामगिरी विषयक बाबी यांच्या अनुपालना संदर्भातील वित्तीय व्यवहारावरील लेखापरीक्षण निरीक्षणे, जर काही असतील तर, ही स्वतंत्रपणे निरीक्षण अहवाल नियंत्रक व महालेखापरीक्षण अहवालाव्दारा प्रतिवेदित करण्यात आली आहे.

३. आम्ही भारतात सर्वसामान्यपणे स्वीकृत लेखापरीक्षण मानकांनुसार आमचे लेखापरीक्षण केले आहे. सदर वित्तिय विवरण पत्रे ही प्रत्यक्ष चुकीच्या विवरणापासून मुक्त आहेत किंवा कसे याविषयी पुरेशी खात्री प्राप्त करून घेण्याच्या दृष्टीने आम्ही लेखा परीक्षणाचे नियोजन केले आहे व तसे परीक्षण केले आहे याची निश्चिती ही मानके करतात. लेखापरीक्षणामध्ये चाचणी स्वरुपात वित्तीय विवरण पत्रातील रक्कम आणि प्रगटने यांना आधार देणाऱ्या पुराव्यांची तपासणी समाविष्ट असते. लेखापरीक्षणात वापरलेल्या लेखापरीक्षण तत्वांचे व व्यवस्थापनाने केलेल्या लक्षणीय अंदाजाचे मूल्यमापन तसेच वित्तीय विवरणपत्रांच्या एकूण सादरीकरणाच्या मूल्यमापनाचाही समावेश असतो, आमचे लेखापरीक्षण हे आमच्या मतप्रदर्शनासाठी पुरेसा आधार पुरवते असा आमचा विश्वास आहे.

४. आमच्या लेखापरीक्षण अहवालाचा आधार घेऊन आम्ही असा अहवाल देतो की,

४.१ आमच्या सर्वोत्तम ज्ञान आणि विश्वासानुसार आमच्या लेखापरीक्षणासाठी आवश्यक होती अशी सर्व माहिती आणि विश्वासानुसार आमच्या लेखापरिक्षणासाठी आवश्यक होती. अशी सर्व माहिती स्पष्टीकरणे आम्ही प्राप्त केली आहेत.

४.२ आयोगाने ताळेबंद, उत्पन्न व खर्च खाते व प्राप्ती व प्रदान खाते तयार केले आहे. महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग अधिनियम २००४ च्या कलम १२(१) अनुसार आयोगाने सदर लेखे राज्य सरकारने विहित केलेल्या प्रारुपामध्ये तयार करावयाचे आहेत. तथापी शासनाने लेख्याचे नमुने अद्याप

विहीत केलेले नाहीत. वित्तिय वर्ष २०१०-११ चे लेखे आयोगाने आपल्या दिनांक २३ डिसेंबर २०१५ रोजीच्या बैठकीमध्ये मंजूर केले आहेत.

४.३ आयोगाच्या लेखापुस्तकांच्या आम्ही केलेल्या तपासणी नुसार आंम्हाला असे आढळले आहे कि, आयोगाने कलम १२(१) नुसार आवश्यक असलेले लेखे व इतर अभिलेख (जडसंग्रह नोंदवही वगळून) ठेवले आहेत.

आम्ही आणखी प्रतिवेदित करतो की,

५. ताळेबंद

५.१ मत्ता

५.१.१ बँकेतील रोकड जास्त दाखवणे- रू.०.८१ कोटी

आयोगाला ३१/०३/२०१० रोजी प्रोजेक्ट युनायटेड - मायनॉरिटी वूमन्स एम्पॉवरमेंट या प्रकल्पासाठी रु.०.८१ कोटीचे अनुदान प्राप्त झाले होते. सदर रक्कम २०१०-११ या वित्तिय वर्षात वापरता आली नाही, परंतु ती रक्कम आयोगाने परतही केली नाही व ताळेबंदात दायित्व म्हणुन दाखवली नाही. त्यामुळे रु. ०.८१ कोटीने मालमत्ता जास्त दाखवली गेली व दायित्व रू.०.८१ कोटीने कमी दाखवली गेली.

५.२ दायित्व

५.२.१ अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थांनी न वापरलेली व परत केलेली रक्कम शासनाला परत न करणे-०.१० कोटी

२०१०-११ या वित्तिय वर्षात अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थांनी न वापरलेली रक्कम रु. ०.१० कोटी आयोगाला खालील प्रमाणे परत केली :

योजना	कोणत्या वर्षात रक्कम दिली	रक्कम (रूपये)
पुनरूत्पादन आरोग्य संशोधन	२००८-०९ व २००९-१०	१,०१,६७९/-
मराठी भाषा फाऊंडेशन	२००९-१०	१,४४,२५१/-
पोलीस प्रशिक्षण	२००९-१०	७,११,०९५/-
मदरसा शिक्षण कार्यशाळा	२००९-१०	१८,५७८/-
एकुण		९,७५,६०३/-

सदर रक्कम आयोगाने शासनाला परत केलेली नाही व त्यामुळे चालू दायित्व रु.०.१० कोटीने कमी दाखवली गेली व मालमत्ता रु. ०.१० कोटीने जास्त दाखवली गेली.

६ सर्वसामान्य

६.१ राज्य विधानसभेला लेखे व स्वतंत्र लेखापरीक्षण अहवाल सादर करणे.

महाराष्ट्र अध्यादेश क्र.२९/२००४ च्या परिच्छेद १४ नुसार अल्पसंख्याकासाठी आयोग गठीत केला आहे. त्या आयोगाने स्वतंत्र लेखापरीक्षण अहवाल राज्य विधानसभेसमोर सादर करणे आवश्यक आहे.वित्तिय वर्ष २००५-०६ ते २००७-०८ चे स्वतंत्र लेखापरीक्षण अहवाल आयोगाला मे २०१५ मध्ये दिलेले आहेत. ते अद्यापपर्यत महाराष्ट्र राज्य विधानसभेला सादर केले नाहीत.

७. लेख्यांवर लेखा परीक्षण भाष्यांचे परिणाम

उपरोक्त परिच्छेदामध्ये दिलेल्या लेखा टिपण्ण्यांचा असा परिणाम झाला आहे की, ३१ मार्च २०११ रोजी मत्ता रु. ०.९१ कोटीने जास्त दाखवली आहे व दायित्व शिल्लक राहिलेली रक्कम रु. ०.९१ कोटीने कमी दाखवली आहे.

८. सहाय्यक अनुदान

अनुदानाची सुरूवातीची शिल्लक रू. ३.२० कोटी, वर्षात प्राप्त झालेले अनुदान रु. ३.५२ कोटी व अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थांनी परत केलेली रक्कम रू. ०.१२ कोटी अशी एकुण रु. ६.८४ कोटी अनुदानापैकी आयोगाने रु. ५.३१ कोटी इतकी रक्क्म वाटली व दिनांक ३१ मार्च २०११ रोजी रु. १.५३ कोटी इतकी शिल्लक राहिली.

९. प्रतिसाद न मिळणे.

स्वतंत्र लेखापरीक्षण अहवालाचे प्रारुप आयोगाला १ जुलै २०१६ रोजी पाठविले होते. तथापी २७ जुलै २०१६ पर्यंत कोणतेही उत्तर आले नाही.

या आधीच्या परिच्छेदातील आमच्या निरीक्षणाच्या अधिन राहून आम्ही प्रतिवेदन करतो की, हया अहवालाने हाताळलेले ताळमेळ आणि आय व व्यय लेखा हे लेख्याच्या पुस्तकाशी जुळतात.

आमच्या मते आणि आमच्या सर्वोत्तम माहितीनुसार व आम्हाला दिलेल्या स्पष्टिकरणानुसार उपरोक्त वित्तिय विवरणपत्रे सहपठित लेखाधोरणे व लेखा टिपण्ण्या हे उपरोक्त महत्वपूर्ण गोष्टी व या लेखा अहवालाच्या अनुसुची-१ मध्ये नमूद केलेल्या मुद्दयांच्या अधिन राहुन महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाच्या दिनांक ३१ मार्च २०११ रोजीच्या ताळेबंद व ३१ मार्च २०११ रोजी संपलेल्या वर्षाची स्थिती व उत्पन्न व खर्च खाते व अतिरिक्त रक्कम हे भारतात सर्वसामान्यपणे स्विकारलेल्या लेखा तत्वानूसार आहेत व आर्थिक स्थितीचे योग्य व खरे चित्र दाखवतात.

जिथपर्यत हे महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोगाच्या कामकाजाविषयी दिनांक ३१.०३.२०११ रोजी ताळेबंदाशी संबधित आहे आणि त्या दिनांकास संपलेल्या वर्षाकरिता जमावर खर्चाच्या अधिक्याच्या आय व व्यय लेख्यांशी संबधित आहे. तोपर्यत हे खरे आहे.

ठिकाण : मुंबई
दिनांक : २७/०७/२०१६

भारताचे नियंत्रक आणि महालेखापालांकरीता
आणि त्यांच्या वतीने प्रधान महालेखापरीक्षक

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई